

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIII Nr. 26

KETVIRTADIENIS, GRUODŽIO [DECEMBER] 22, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

APIE KOMPIUTERIUS TIK GINKLUOTIS TAMSI ATEITIS "VILNIES" VAJUS

Nežiūrint kaip elektrochemikos tvariniai kompiuteriai palengvina žmogaus protinį ir fizinį darbą, bet jie nėra tobuli kaip daug kas mano. Dažnai girdime bankų ir kitų įstaigų kompiuterizuotoje sąskaityboje sutrikimų. Žinoma, visa tai yra atitaisoma. Nors ir esti žalos, bet ne tragiškos.

Kaip žinia, branduolinių bombų valdymas yra kompiuterizuotas. Tenka tik įsivaizduoti kas atsitiktų, jeigu branduolinių bombų valdymui kompiuteriai sutriktų, kaip sutrinka kompiuterizuotoje sąskaityboje! Pasaulis suliepsnotų ir be žmogaus pirštu paspaudimo branduolinės bombos mygtuko.

Branduolinių bombų arsenalai žmonijai žada baisią nelaimę. Norim ar nenorim tų bombų reikia atsikratyti.

•••

Kongresiniai šaltiniai iškėlė viešumon, kad gynybos sekretorius Casper W. Weinberger galvoja prašyti kongreso, kad kitiems 1985 fiskaliniams metams ginklavimuisi skirtų \$55 milijonais daugiau negu nutarė skirti 1984 fiskaliniams metams. Vadinasi, kad 1985 fiskaliniams metams skirtų apie \$305 milijonus.

Kaip tokį gynybos sekretoriaus užmojų ginkluotis pavadinti, vilkai žino. Kaip jį be vadintume, ne taip jau svarbu. Bet svarbu yra, kad sekretoriaus užmojis yra faktas, jog prez. Reagano administracijos leitenantai apie nusiginklavimą, karo grėsmės pašalinimą, negalvoja, o tik ginkluotis, ginkluotis ir ginkluotis.

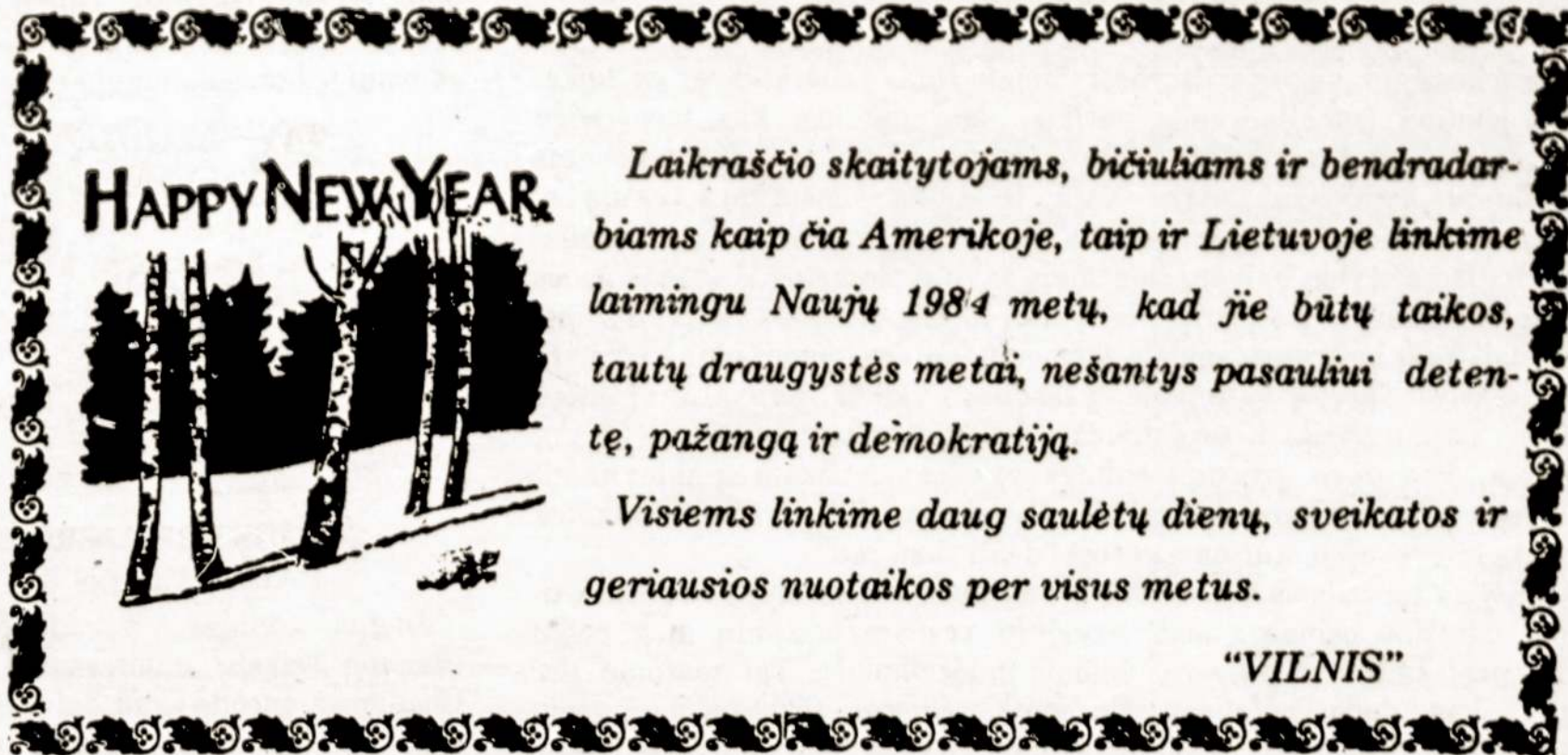
•••

Niekam nepriklausomos Planavimui nacionalinės asociacijos tyrinėjimų duomenimis, per ateinančius dešimt metų milijonai Amerikos darbininkų klampos skurdo baloje, kamuojami nedarbo, nepriteklių, nežiūrint kad krašto ekonomika ir atsigautų. Ypač ne kas bus jaunimui, priaugančiam darbo rinkai, ne kas bus ir tiems, kurie vos verčiasi iš savo mažų algų, taip pat ir tiems, kuriems nėra užtikrintas darbas, nes paleistam iš darbo kitas darbas rasti bus beveik neįmanoma, ne kas bus silpnos sveikatos darbininkams.

Vadinasi, kad ir krašto ekonomika atsigautų, firmos nebankrutuotų, biznis suklestėtų, Amerikos darbo liaudžiai, vidurkiu imant, gyvenimas negerės.

•••

Nors mokslininkas Einšteinas buvo įtariamas komunistu ir žvalgybos sekamas, bet savo vardą žmonijai paliko visiems laikams. Martin Liuter King, Jr. buvo įtariamas komunistu ir žvalgybos buvo sekamas, savo vardą Amerikos liaudžiai

Aušta vilčių rytas Argentinoje

[SUTRUMPINTAS]

Kaip jau buvo skelbta, Argentinoje įvyko visuotiniai rinkimai. Šios stambios Lotynų Amerikos šalies (teritorija — 2,8 milijono kvadratinų kilometrų, 27 milijonai gyventojų) piliečiai rinko prezidento rinkikus, senatorius, parlamento žemųjų rūmų deputatus, provincijų gubernatorius, vietos valdžios organus. Rinkimai Argentinoje labai domino politinius apžvalgininkus,

paliko visiems laikams, jo gimtadienio diena paskelbta nacionaline švente. Kandidatas į šventuosius Lenkijos vienuolis Blessed Adam Chmielowski, pasirodė, buvo Spalio didžiosios revoliucijos vado Vladimiro Lenino asmeninis draugas, revoliucionierių Leniją slėpė nuo policijos, gelbėjo jam kovoje prieš carizmą.

Kai kam gal ir keista, bet galvojančiam žmogui nėra truputį nekeista, kodėl reakcijos jūroje pažangių koministuojančių žymių žmonių vardai nenuskęsta. Nenuskęsta ne tik šių trijų paminėtų, o ir daugelio tokių.

Marksistinės-leninistinės idėjos jų protams yra šviesa nesuklysti visuomeninėje veikloje, išlikti humanistais.

•••

Šiandien žvilgterėkite į "Vilnies" vajaus suvestinę. Pastebėsite, kokiu pilnu tempu pradėjo dirbti vajininkai ir ne vienam sukels džiaugsmą ir ne vienam ateis į galvą, su kokia meile laikraščiu jie dirba.

Žinoma, vajininkų sėkmė daug priklauso ir nuo skaitytojų stropumo atsinaujinti prenumeratą. Todėl bandykite matyti savo vajininką, kad jam padėjus šiame sunkiame vajaus darbe.

Atsinaujinant prenumeratą reiktų nepamiršti ir laikraščio fondui penkinės, dešimkės ar didesnės sumos. Visuomet reikia turėti galvoje, kad laikraščio gyvavimas priklauso ne vien tik nuo darbuotojų ryžto, o ir nuo finansinių išteklių, kurių pagrindinis šaltinis yra skaitytojų aukos laikraščiu.

S. J. Jokubka

daugelio šalių žmones. Tai suprantama. 1976 m. pavasarį Argentinoje įvyko karinis perversmas, visų politinių partijų veikla neribotam laikui buvo "pristabdyta". Vadinasi, nuo paskutinių rinkimų praėjo ištisus dešimtmetis.

Po perversmo karinės chuntos vadovai žadėjo užtikrinti viešąją tvarką, išnaikinti anarchijos apraiškas, baigti partijų rietenas, o svarbiausia — užtikrinti nuolatinę ekonomikos vystymąsi.

Jeigu kai kuriose srityse generolai ką ir padarė, tai su ekonomikos tvarkymu nieko neišėjo. Argentina yra tarp tų šalių, kurias labiausiai palietė ekonominė krizė, pastaraisiais metais vis mažėjo akmens anglies iškasimas, ketaus, plieno, cemento, automobilių gamyba. Antai 1981 metais pramonės gamybos mažėjimas sudarė net 5 proc. Pagal kainų didėjimo tempus Argentina aplenkė daugelį kitų kapitalistinių šalių. Šeiminkė, rytą eidama į parduotuvę, džiaugiasi, jei per naktį nepakilo kainos. O bedarbių armija viršijo milijoną žmonių. Ypač Argentiną pjauna skolos Vakarų kapitalistinių valstybių bankams, šiemet pasiekusios 40 milijardų dolerių. Kokia tai nepakeliamai sunki našta, galime įsivaizduoti iš šio pavyzdžio: kiekvienas argentinietis, ar tai būtų nukaršęs senis, ar vos tik gimęs kūdikis, užsieniui skolingas vidutiniškai 1480 dolerių! Milžiniška skola užsieniui — visų pirma karinės chuntos nemokėsiško ūkininkavimo vaisius. Deja, šis vaisius dar ne vienai ateities vyriausybei apkartins gyvenimą, nes, kaip žinoma, skolas nelengva išmokėti. Vien kasmet augančios palūkanos sudarys apie trečdalį šios sumos.

Rinkimai įvyko. Juose dalyvavo 12 politinių partijų. Apžvalgininkai spėjo, kad daugiausia balsų surinks dvi pagrindinės partijos — chustisalistų ir radikalų. Sėkmė lydėjo pilietinę radikalų sąjungą. Šios partijos atstovai surinko daugiau kaip 50 proc. rinkėjų balsų.

Gali kilti klausimas, kodėl dabar taip pakilo radikalų partijos autori-

tetas. Tai galima paaiškinti tuo, kad rinkiminės kampanijos metu radikalai pasisakė už tikrai radikalias, tai yra ryžtingas priemones ekonomikai pagyvinti, demokratiuoti politinį gyvenimą. Užtikrinti žmonėms darbo vietas ir prideramą uždarbį, perkelti vargšus iš lūšnų į šiuolaikinius geresnius butus, švietimo ir sveikatos apsaugos sistemą — šie pažadai patraukė žmones radikalų pusėn. Suprantama, pažadėti lengva, bet, turint tiek skolų, sunku, oi, sunku bus tuos pažadus ištesėti.

Rinkiminėse kalbose ir mitinguose šios partijos atstovai, o ypač lyderis Raulis Rikardas Alfonsinas išdėstė ir užsienio politikos programą. Argentina žada aktyviai dalyvauti neprisijungusių šalių judėjime, palaikyti normalius diplomatinius ir prekybinius santykius su socializmo sistemos valstybėmis. "Mes tikimės labai gerų santykių su Tarybų Sąjunga, kuri yra pagrindinis Argentinos prekių pirkėjas", — pareiškė Alfonsinas. Lapkričio pabaigoje susirinks 600 prezidento rinkikų, jie oficialiai paskelbs naująjį Rožinių rūmų (taip vadinami Argentinos prezidento rūmai) šeiminką. Niekas neabejoja, kad naujuoju prezidentu taps radikalų lyderis Raulis Rikardas Alfonsinas, nes absoliuti dauguma rinkikų — jo partijos nariai.

Apžvalgininkai Alfonsiną laiko kairiojo radikalų partijos sparno atstovu. Jis gimęs 1927 metais, baigęs karinį licėjų ir Laplatos universiteto teisės fakultetą. Pažymima, kad savo jaunystę Alfonsinas praleido tarp Argentinos emigravusių Ispanijos respublikonų, todėl nekenčia fašizmo, reakcijos. Nuo 1958 metų Alfonsinas buvo renkamas Argentinos parlamento deputatu.

A. Kuraitis

— Plieno korporacijų ekspertai pasauliniame banke aiškina, jog JAV plieno korporacijos nekenkia Amerikos ekonomikai, kad plieno fabrikus stato neišsivysčiuose šalyse.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659 780)

Prez. Reaganui ateina "Dump Reagan"

Visame pasaulyje, visose valstybėse dienos tema tebėra karas ar taika. Ši tema jaudina žmoniją, kelia nerimą, susirūpinimą: kas bus, jeigu kapitalizmo atstovė Amerika ir socializmo atstovė Tarybų Sąjunga nesuras kelio taikiam sambuviui. Apie karą ir taiką diskutuoja valstybių parlamentai, kuriose jie yra, dėl karo ar taikos suktai ar rimtai politikieriauja valstybių galvos, siuntinėja savo diplomatus iš vienos šalies į kitą tartis, daryti ką nors. Ir dėka išsivysčiusiai suktai masinei informacijai, reakcinė, propaganda į žmonių galvas pumpuoja, kad karo grėsmės šaknis Tarybų Sąjungoje, pasaulinės taikos šaknis Jungtinėse Valstijose. Tačiau sveikiau protaujančių žmonių milijonai galvoja kitaip. Jie galvoja, kad karo grėsmės šaknis yra nesvietiskam ginklavimesi, bandymuose dėl taikos susitarti iš jėgos pozicijų, transnacionalinių monopolijų interesuose, kuriems geriau "dead than red".

Ir kuom visa tai baigsis yra sunku pranašauti, kai didžiųjų imperialistinių šalių valdžios balnuose sėdi susodinti transnacionalinių monopolijų atstovai, nesiskaitantys su savo žmonių nuotakomis. Tai matome per televiziją, kas dedasi Vakarų Europoje. Šimtai tūkstančių žmonių demonstruoja, reikalauja nusiginklavimo, taikos. Vakarų Vokietijos parlamentas balsuoja už Peršing raketų išdėstymą, o už parlamento rūmų lauke policija lazdomis daužo žmonėms galvas už tai, kad protestuoja prieš raketų išdėstymą. Tas pats dedasi Anglijoje, NATO šalių sostinėse.

Neramiau ir pas mus čia Amerikoje. Žmonių judėjimas prieš prez. Reagano administracijos politiką be perstojo ginkluotis, tartis iš jėgos pozicijų, Tarybų Sąjungos pasiūlymams nenusileisti nė per jotą, kunkuliuoja kaip ant mielių. Šiame judėjime dalyvauja įvairių politinių pažiūrų ir profesijų, religinių išitikinimų žmonės. Pavyzdžiui, šių metų rugpjūčio 6 dieną, minint Hirošimos ir Nagasakio atominio bombardavimo aukas, daugiau kaip 100 Amerikos miestų vyko demonstracijos su šūkais, reikalaujančiais pašalinti branduolinio karo grėsmę. Kalifornijoje, Oaklande, tą dieną grupė antikarinio judėjimo aktyvistų pradėjo bado streiką, protestuodama prieš administracijos militarinį kursą. Rugpjūčio 27 dieną vyko stačiai titaniškas Amerikos žmonių taikos žygis Vašingtone, ryšium su minėjimo 20-ųjų metų nuo žygio į Vašingtoną, kuriam vadovavo žinomas pažangus veikėjas Martin Liuter King. Šiame žygyje dalyvavo apie pusė milijono žmonių. Tarp kitų reikalavimų buvo reikalaujama išaldyti branduolinį ginklą, atsisakyti dislokuoti jį Europoje. Arba paimkime, kokia milžiniška taikos demonstracija vyko praeitais metais birželio 12 dieną, Niujorke, prie Jungtinių Tautų pastato! O prez. Reaganas mėgina tvirtinti, kad judėjimą už branduolinio ginklo išaldymą "inspirovoja ne nuoširdūs, dori žmonės, norį taikos, bet kažkas, kas trokšta susilpninti Ameriką". Vadinasi, prezidentui nebe dori žmonės ir Amerikos katalikų vyskupai, pasisakę prieš branduolinį ginklą.

Nesąmonė! Kaip Vakarų Europos ir viso pasaulio žmonės, taip ir Amerikos žmonės nori taikos per nusiginklavimą. Ir kuo toliau vis labiau reikalauja, kad per išaldymą branduolinio ginklo ir nusiginklavimo būtų siekiama ramaus be karo gyvenimo, nežiūrint transnacionalinių monopolijų nuotakų geriau "dead than red".

Tas "red" žmonių nebegasdina, kai mato, kad gali būti "dead". Ir tai mato vis daugiau žmonių. Mato vis daugiau profsajungų narių, mato vis daugiau mokslo bei kultūros veikėjų, politikų netgi ir politikierių.

Ateina prezidentiniai rinkimai, jeigu prez. Reaganas neatsisakys tarnavęs transnacionalinių monopolijų interesams, vargiai ką bereikš visuomet dominuojantys rinkimus doleriai, nėra abejonės, rinkėjai tars savo žodį. Amerikos pažangiosios liaudies mestas šūkis "Dump Reagan" vis daugiau užkariauja širdžių.

DIKTATORIŲ MOKYKLA

Už Amerikos Fort Guliko karinės bazės Panamos kanalo zonoje tvoros stovi koks 10 pastatų, kuriuose jau 37 metus veikia nelemtoji "Amerik mokykla". Joje intensyviai ruošiami kariškiai iš įvairių Lotynų Amerikos šalių.

"Amerik mokykla", pažymi agentūra Asošieited pres. daugelį metų buvo ir yra svarbiausias JAV politikos įrankis Lotynų Amerikoje. Būtent jos dėka stiprėjo Vašingtono ryšiai su tų šalių kariniu elitu.

Mokykla parengė 42,557 auklėtinius iš 22 valstybių. Kas jie? Rasi garsiausias iš jų dabartinis proamerikietiškojo režimo Hondūre ginkluotųjų pajėgų vadas Gustavas Alvaresas Martinesas, kuris nesiliau-

ja šmeižti suverenios Nikaragvos ir grasinti jai karu. Mokyklos auklėtinių yra ir tarp karinio elito Čilėje bei kitose kraštutinio dešiniojo režimo šalyse. Tai sąlygoja labiau tinkantį pavadinimą — "diktatorių mokykla". Tokiu būdu stiprinamas Amerikos pozicijas nuo jo priklausomose Lotynų Amerikos valstybėse, oficialusis Vašingtonas šiai įstaigai kasmet skiria iki 4.5 milijono dolerių.

Kai atėjo į valdžią Reagano administracija, kuri vykdo Centrinėje Amerikoje "didžiojo vezdo" politiką, Fort Guliko mokykla tiesiog suklestėjo. Per pastaruosius dvejus metus kursantų padaugėjo daugiau kaip trigubai. Padvigubėjo ir "instruktorių". Šiandien mokyk-

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

REIKALAUJA, KAD ATSISTATYDINTŲ

Didžiausias šalies profsajungų organizacijos vienijantis Čilės nacionalinis koordinacinis profsajungų centras pareikalavo, kad tuojau pat atsistatydintų Pinočetas, būtų atšaukti antiliaudiniai įstatymai ir panaikintas represinis aparatas.

Santjage išplatintame koordinacinio centro pareiškime sakoma, jog Pinočetas atvėrė duris užsienio, pirmiausia Amerikos monopolijoms, kurių absoliutus šeiminkavimas šalyje pasmerkia čiliečius skurdui ir beteisiskumui.

JAV—AZIJOJE

Jungtinės Valstijos žengė dar vieną žingsnį, praktiškai stengdamosi pradėti branduolinį karą Azijoje, rašo laikraštis "Nodom simmun", komentuodamas Pentagono nutarimą papildomai dislokuoti šimtus branduolinių užtaisų Pietų Korėjoje ir Guamo saloje.

SIRIJOS PREMJERO PAREIŠKIMAS

Sirijos premjero pavaduotojas, užsienio reikalų ministras A. H. Chadamas nurodė, kad dėl Vašingtono ir Tel Avivo pinklių prieš arabų tautas padėtis Artimuosiuose Rytuose labai paaštrėjo.

Pastaruoju metu, pareiškė jis, kalbėdamas šalies liaudies taryboje (parlamente), Sirijai ir kitoms arabų šalims vis dažniau grasinama karu, JAV telkia karo laivų armadą rytinėje Viduržemio jūros dalyje, o Izraelis aktyvina agresyvius pasirengimus.

"NEPASKELBTAS KARAS" PRIEŠ INDIJĄ

Grubus JAV ir Pakistano kišimasis į Indijos reikalus buvo specialiai apsvaistytas šalies parlamento žiemos sesijoje. Įvairioms politinėms partijoms atstovaujantys deputatai pareiškė didelį susirūpinimą, kad paaštrėjo padėtis Indijos pasienyje esančioje Pendžabo valstijoje. Čia nesiliauja ekstremistų iš separatistinių grupuočių, kurios siekia sukaldyti Indijos teritoriją, banditiški išpuoliai.

NEPAVYKS ĮBAUGINTI

Iškilo ginkluotos intervencijos grėsmė, todėl Nikaragvos liaudis yra tvirtai pasiryžusi ginti revoliucijos iškovojimus, pareiškė Kuboje esantis liepos 19-osios sandinistinio judėjimo sąjungos nacionalinio vykdomojo komiteto koordinatorių Carlos Carlonas. Jis griežtai pasmerkė kėslus JAV imperializmo ir jo bendrininkų, kurie siekia nuslopinti nacionalinio išsivadavimo judėjimą Centrinėje Amerikoje. Šie mėginimai, pabrėžė C. Carlonas, pasmerkti žlugti. Nikaragviečių tautos nepavyks įbauginti.

loje — 2,441 žmogus iš 10 Lotynų Amerikos šalių, daugiau kaip pusė iš pilietinio karo niokojamo Salvadoro. "Šimtai Salvadoro kareivių ir karininkų kasdien treniuojasi kliūčių zonoje, šaudo iš amerikietišku automatų ugnies pozicijose, mokosi kovinių veiksmų taktikos klasėse ir Panamos džiunglėse. Jų tikslas — slopinti partizaninį judėjimą", — taip aprašo Fort Gulike matytą vaizdą AP korespondentas. Be to, kai kurie "instruktoriai" važinėja į Salvadorą ir, kaip sakoma, vietoje apmoko Salvadoro baudėjus.

A. Lazarevas

MADAGASKARO JAUNIMAS

Avanturistinė Jungtinių Valstijų vadovaujama imperialistinių sluoksnių politika kelia didelę grėsmę taikai ir tautų saugumui, sakoma Madagaskaro jaunimo ir studentų demokratinio komiteto pareiškime. Reakcija, pabrėžiama dokumente, vieną po kito sudaro naujus įtempimo židinius Afrikoje ir Azijoje, Lotynų Amerikoje ir Europoje. Dabartinė tarptautinių santykių būklė visur planetoje kelia pagrįstą susirūpinimą.

GRIEŽTAI KRITIKUOJAMA

Japonijos komunistų partijos CK pirmininkas K. Mijamontas griežtai kritikavo Reagano administracijos vykdomą politiką, kuri didina įtempimą Azijoje ir visame pasaulyje. Kalbėdamas prasidėjusiame Japonijos komunistų partijos CK 6-ajame plenumo, K. Mijamontas pabrėžė, jog vienas iš svarbiausių pastarosios Baltųjų rūmų vadovo kelionės tikslų buvo suformuoti Toliuosiuose Rytuose agresyvių militarinį Vašingtono, Seulo ir Tokijo aljansą, taip pat patvirtinti bendrą JAV, Japonijos ir Vakarų Europos karinę strategiją.

K. Mijamontas nurodė, kokią pavojingą politiką vykdo Nakasonės kabinetas vis giliau įklampindamas Japoniją į JAV globalinę agresyvią strategiją.

PORTUGALAI REIKALAVO

Daugiau kaip milijonas Portugalijos darbo žmonių dalyvavo nacionalinėje protesto dienoje prieš valdžios ekonominę politiką.

Profsajungų raginimu daugelyje šalies miestų vyko streikai, masinės manifestacijos ir mitingai, kurių dalyviai ryžtingai pareikalavo padaryti galą atleidinams ir įmonių savavaliavimui, sustabdyti pragyvenimo branginimą.

TRUMPAI

— JAV prekiaudamos su užsienio šalimis spalio mėnesį turėjo \$8.97 bilijono deficito. Numatoma, kad šiemet deficito turės virš \$70 bilijonų.

— FBI direktorius William H. Webster ir kovai su narkotikais administratorius Francis Mullen sutinka, jog kriminalistų siautėjimas Amerikoje yra visuomenės ėdantis vėžys.

— Peru respublikoje ekstremistai kairieji trockistai nužudė 34 indėnus valstiečius už tai, kad jie ėjo balsuoti, nepakluso trockistų įspėjimo, kad neitų balsuoti.

— Illinois valstijoje Galesburg mieste uždare protinėmis ligomis sergančių ligoninę ir mieste valstijos valdžia statys didelį kalėjimą.

— Tarybų Sąjungoje kainų kontrolės tarnyba sumažino nuo 13 iki 20 procentų kailinių, laikrodžių, televizorių, šaldytuvų ir kitų pramoninių prekių kainas.

— Amerikos negrų baptistų bažnyčia, vienijanti apie 7 milijonus tikinčiųjų, užgrybė Jesse L. Jacksono kandidatūrą prezidento postui.

— Danijos parlamento dauguma, kurią sudaro socialdemokratai deputatai, nubalsavo, kad Danija atsiskirtų nuo NATO, siekiančio Vakarų Europoje branduolinių Peršing raketų.

Vilnis, 1983 gruodžio 22

"VILNIES" 70-MEČIUI

Sį kartą rašome ne apie Čikagos "Vilni", o apie 1913 m. lapkričio 22 d. (naujuoju stiliumi) Rygoje išėjusį lietuvių darbininkų laikraštį tokiu pat pavadinimu. Nuo jo pasirodymo dabar sukanka 70 metų. Tačiau tarp abiejų šių laikraščių — Rygos ir Čikagos "Vilnies" — kaip matysime, yra glaudi giminystė.

Rygos "Vilnis" buvo marksistinės krypties lietuvių laikraštis, savo idėjinėmis pozicijomis artimas to laiko rusų revoliuciniam leidiniui "Pravda". "Vilnis" gyvavo iki 1914 m. rugpjūčio mėn. ir paskui dar atgaivintas 1917 m. liepos mėn., po Rusijoje įvykusios Vasario revoliucijos.

Tarp JAV lietuvių socialistų ir "Vilnies" laikraščio tuoj pat užsi-
mezgė bendradarbiavimo ryšiai, tolydžio stiprėję. Apie Rygos "Vilni" nemaža rašė LSS organas "Kova", taip pat "Laisvės" ir kiti tų laikų pažangūs Amerikos lietuvių laikraščiai.

Jie ragino Amerikos lietuvius remti šį darbininkų laikraštį materialiai, morališkai ir kitais būdais. Į šį kvietimą jautriai atsiliepta. Iš Amerikos į "Vilnies" redakciją siūstos aukos, taip pat knygos pardavimui, pinigai už laikraščio prenumeratą giminėms Lietuvoje.

"Vilni" Jungtinėse Amerikos Valstijose platino LSS kuopos socialistinių laikraščių redakcijos, prenumeratos agentai, tarp jų ir žinomas to meto JAV lietuvių socialistų

veikėjas ir publicistas Julius Dabaras (Rygos Milionas). Į Ameriką ir Angliją lietuviams buvo siunčiama po keliasdešimt "Vilnies" egzempliorių.

Iš pat pradžios į "Vilni" rašė tuometinis "Laisvės" redaktorius Leonas Prūseika, taip pat dar vienas kitas Amerikos lietuvis (F. A. Jatulevičius ir kt.)

LSS organe "Kovoje" buvo pabrėžiama, jog Lietuvos darbininkų ir Amerikos pažangiųjų lietuvių kovos tikslai yra bendri. " . . . Visur vienas ir tas pats obalsis jungia: "Visų šalių proletarai, vienykimės!" Juk visi einame po tą pačią vėliava" — skelbiama 1914 m. "Kovos" laikraštyje.

Savo režtu "Vilnis" taip pat dažnai rašė apie JAV lietuvių socialistų judėjimą, ypač jo laikraščius — "Kovą", "Laisvę" ir kitus. Lietuvių marksistų žodis per "Vilnies" laikraštį davė įtakos Amerikos lietuvių socialistams ir jų spaudai.

Viename "Vilnies" numeryje, kreipiantis į Amerikos lietuvių socialistus, buvo rašoma: "Tikimės, kad ir toliau nenutrūks tarp mūsų ryšiai, taip reikalingi ir vienai, ir antrai pusei".

Iš tikrųjų tokie abipusiai ryšiai nenutrūko, toliau plėtojosi. Rygos "Vilnies" garbei Čikagos pažangieji lietuviai 1920 m. balandžio 8 d. įsteigė naują laikraštį pavadinus jį tokiu pat vardu — "Vilnis".

Kazys Radzevičius

MINI-ŠNIPAI

Miniatiūrinių mikrofonų, siūstuvų, magnetofonų reklamos vis dažniau pasirodo Vakarų Europos ir Amerikos periodiniuose leidiniuose. Norintieji gali įsigyti parkerio, peleninės, rozetės ar žadintuvo formos šių prietaisų. Jei klientas pageidauja ko nors unikalaus asmeniniams tikslams, firma pagamins vienintelį prietaiso egzempliorių, griežtai laikydamasi kliento pageidavimų. Pirkėjų paslaugoms telefoninių pokalbių automatinio užrašymo sistemos, per atstumą valdomi fotoaparatai, prietaisai, leidžiantys matyti naktį. O tiems, kurie mėgsta elektrotechniką ir elektroniką, domisi konstravimu, VFR išleista ir jau į keletą kalbų išversta knyga "Pasigamink pats minišnipą".

Šie prietaisai skiriami moksliniam, pramoniniam ir prekybiniam šnipinėjimui. Bet juos puikiausiai galima panaudoti ir privačiai — slaptai renkant žinias apie kurį nors asmenį. Taigi kam jie bus naudojami — grynai etikos klausimas.

Tik aukštos kvalifikacijos specialistas gali aptikti paslėptą mikrosiūstuvą ar aparatą. Pavyzdžiui, norint surasti telefoninių pokalbių klausyimosi prietaisą, reikia nuodugnai centimetras po centimetro patikrinti visą liniją. O jei klausymo aparato veikimas paremtas elektromagnetine indukcija, atsirandančia pokalbio metu aplink laidą, tai šio aparato negali aptikti patys jautriausi ir sudėtingiausi prietaisai. Dabar vis populiareni Vakaruose tampa telefono priedeliai, kurie paverčia garsus pasiklausančiam nesuprantamais signalais. Tačiau kalbėtis galima tik su tuo, kurio telefonas taip pat turi panašų kodavimo arba dekodavimo įrengimą. O jis nepigus.

Pavojinga kalbėti ne tik telefonu, bet ir akis į akį. Kalbant nuo balsu vibruoja lanko stiklai. Iš 300 metrų nuotolio į langą nukreipiamas silpnas lazerio spindulys nematomame paprasta akimi spektre. Šis nuo vibruojančio stiklo atspindėjęs spindulys ir atneša informaciją apie pokalbio turinį. Spindulį pagauti, sustiprinti ir paversti šnekamąja kalba šiuolaikinei aparatūrai nesunku. Tačiau šiuo klausimosi būdu galima naudotis tik kaime arba poilsio zonoje, nes mieste daug triukšmo kelia transportas, ir langai virpa ne tik nuo balso. Be to, reikia, kad lazerio spindulys atspindėtų tam tikru kampu, todėl ne visada randama vieta valdymo ir dešifravimo aparatūrai įrengti. Geriausia, kai lazerį galima pro langą nukreipti į veidrodį ar kitą atspindančią plokštumą, esančią kambaryje, pavyzdžiui, į įstiklintas knyglentynas ar spintas. Bet . . . užtraukus ant lango užuolaidas, visa ši technika tampa bejėge.

Patikimiau naudoti infraraudonuosius spindulius. Kambaryje įrengiamas mikrofonas, kuris garso virpesius (kalbą) paverčia infraraudonaisiais spinduliais. Toliau pagal tą pačią schemą juos priimanti aparatūra perdirba į garsą. Imtuvas ir dešifratorius degtukų dėžutės dydžio, o priiminėti galima 300 metrų atstumu.

Jei į patalpą, kurioje norima įtaisyti mikrofoną, įeiti negalima, parduotuvėje pasiūlys šautuvą su strėlėmis — radijo siūstuvais. Šūvis — ir strėlė prilimpa prie lango. Didelio jautrumo mikrofonas fiksuoja viską, kas kalbama kambaryje, o imtuvą galima turėti su savimi

lengvojoje mašinoje gretimame kvartale. Elektroniniai šviesoskopai leidžia klausytis pokalbių per įvairaus storumo sienas.

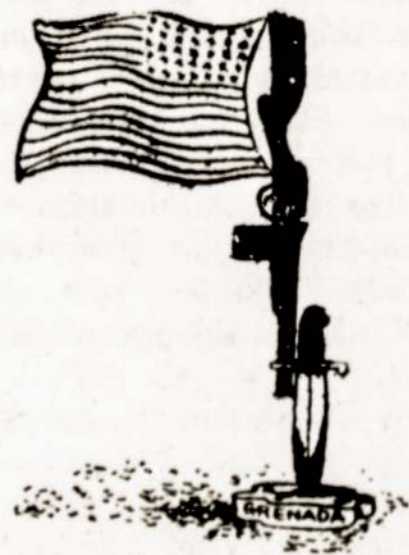
Visa ši technika naudojama, kai patekti į patalpą neįmanoma. O kad tai įmanoma — galimybės neribotos. Pokalbių užrašymo aparatūra įtaisoma visur — telefono ragelyje, bato kulne, gėlių vazonyje, žibtuvėlyje, knygos viršelyje. Mini siūstuvai dirba tuo pačiu dažnumu, kaip ir galingos radijo stotys, todėl jį sunku aptikti. Pastaruoju metu išpopuliarėjo kombinuoti siūstuvai, perduodantys informaciją dviem arba daugiau bangų. Tada susidaro tokia sudėtinga moduliacija, kad pašalinis praktiškai jos negali išsifruoti.

Vizuolinio stebėjimo technika taip pat nestovi vietoje. Jau ne nauji fotoaparatai su galingais teleobjektyvais. Anksčiau amerikiečių armijoje naudotos fotojuostos ir kino juostos, kurių judumas 4,000 vienetų, buvo vos ne karinė paslaptis. Dabar šių juostų galima nusipirkti bet kurioje fotoprekių parduotuvėje. Paprastu fotoaparatu tamsia, be mėnulio naktį įmanoma padaryti puikiausias nuotraukas. Naktiniams stebėjimams dabar naudojama aparatūra, pagaujanti šiluminius spindulius, o dieniams — miniatiūrinė videokamera su siūstuvu, kurį galima nepastebimai palikti lengvosios mašinos salone.

Be valstybinių tarnautojų — kontržvalgybininkų, policininkų, detektyvų — minitechniką pasitelkia ir pagalba ir vagys, ateities pranašautojai, šantažistai ir pan. Todėl ją naudojančių žmonių — daugybė, ir šios technikos paklausa nemažėja. Minitechnika nuplėšia skraistę nuo pačių intymiausių žmogaus gyvenimo momentų.

Bet tokia technika nepakeičiama moksliniuose tyrimuose, pavyzdžiui, stebint paukščių, žvėrių, žuvų elgesį, ji panaudojama kosmose, labai pravartai alpinistams, speleologams, sprogdiotojams, gaisrininkams. Nauja ir žala priklauso nuo to, į kieno rankas prietaisai patenka.

Iš "Mokslas ir technika"

Igno Martnščio pieš.

TRUMPAI

— JAV ir Izraelis susitarė dėl vieningos strateginės politikos, nukreiptos prieš TSRS įtaką Vidurio Rytuose. Už tokį susitarimą Izraelis iš JAV gaus didelės ekonominės ir militarinės paramos.

— Amerikiečių asociacija gyvulių protekcijai aliarmojo, kad Kinija užsimanė savo šalyje sunaikinti šunis. O kad Salvadore mirties skvada beatodairios žudo žmones, tyli ausis suglaudus.

VERTA PRISIMINTI

Atmindami aukas, nepamirškime ir budelių

1983 metų vasarai baigiantis pasirodė trijų "vaduotojų" organizacijų kūrinys — bendras VLIKo, Lietuvių Bendruomenės ir ALTo atsišaukimas. Dokumento atsiradimo priežastis nurodyta pirmose jo eilutėse: "Didelio susirūpinimo sukėlė pradėti plačiau organizuoti teismai prieš mūsų išeivius, primenant jiems nacių padarytus nusikaltimus . . ."

Viskas, anot "vaduotojų", labai aišku: jokių nusikaltimų lietuviams, kadaise tarnavę vokiečių okupantams, niekada nedarė.

Reikalas štai koks, aiškina atsišaukime "vaduotojai": "Teismuose panaudojami sovietinių įstaigų paruošti dokumentai ir liudininkų apklausinėjimai, pravesti Maskvos pareigūnų" . . . Patys žinot, davė suprasti dipukai, ko verti tokie dokumentai . . . Ot, jeigu šiuos klausimus tirtų Amerikos teisininkai, tada—kas kita . . ."

Ta proga vėl priminsime, jog Lietuvoje lankėsi Jungtinių Valstijų teisingumo ministerijos specialiu tyrimu skyriaus (Office of Special Investigations) atstovai Dž. Linčas, Dž. Tenevas ir Dž. Deskosta. Minimi Amerikos teisininkai domėjosi krivina kario nusikaltėlio Juozo Kungio veikla, todėl patys apklausė daugybę žmonių. Liudininkai parodė, jog Juozas Kungys organizuodavo masines žudynes Kėdainiuose ir pats aktyviai jose dalyvaudavo. Kaip matome, viskas vyko taip, kaip pageidavo "vaduotojai" — dokumentus surinko ir liudininkus apklausė ne tarybiniai, o Jungtinių Valstijų pareigūnai, tačiau abiejų pusių gauti rezultatai visiškai vienodi. Nemanokit, jog tai nors kuo pakeitė dipukų poziciją

Vilnis, 1983 gruodžio 22

karinių nusikaltėlių atžvilgiu — jiems Juozas Kungys ir šandien yra doras ir garbingas žmogus . . .

Per paskutinius penkerius metus Vakarų šalių teisininkai iš Tarybų Sąjungos gavo daugiau nei tris tūkstančius liudininkų apklausos protokolų bei trofėjų dokumentų, nušviečiančių asmenų, kaltinamų kariniais nusikaltimais, veiklą.

Tačiau grįžkime prie rūpimo dokumento. "Vaduotojai" bando įrodyti, jog Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų teisingumo organų bendradarbiavimas prieštarauja pačiai Amerikos teisingumo sistemai ir netgi "paneigia JAV piliečio apsigynimo principus"! Girdi, šiose bylose kaltinami lietuviams neturi nė tų teisių, kokias turi kriminalistai. Ir apskritai, kam tas vargas? Argi galima ką nors įrodyti, praėjus daugiau kaip keturiasdešimčiai metų?

Tačiau ramindami viens kitą ir drąsindamiesi, "vaduotojų" lyderiai visgi būgštauja. Tai aiškiai matyti iš jų raginimų visiems "vieningai organizuoti gynybą".

Tačiau — nuo ko gi juos ginti? Lig šiolei Jungtinės Amerikos Valstijos kariniams nusikaltėliams buvo tikras rojus. Netgi dokumentaliai tiksliai įrodžius, kiek žmonių asmeniškai nužudė tie visi juozai kunigai, liudai kariai bei kaziai palčiauskai, faktiškai jiems nieko, išskyrus pilietybės praradimą, negresia.

Būtų naivu tikėti, kad laikas kada nors išdildys šventą nacizmo aukų atminimą. Tačiau atmindami aukas, mes niekada nepamiršime ir jų budelių. Kazys Bagdonavičius

Jėgos politikai — pusanthro amžiaus

Nuo praėjusio amžiaus vidurio Jungtinės Valstijos daugiau kaip 60 kartų siuntė savo ginkluotąsias pajėgas prieš Meksiką, Centrinės Amerikos ir Karibų jūros šalis. Štai žinomiausios iš šių agresijų:

1846 metai — JAV kariuomenė okupavo teritoriją, į kurią pretendavo Meksika, ir paskelbė apie naujos valstijos — Texas suformavimą. Karo su Meksika metu JAV atplėšė dar ir Kaliforniją bei New Meksiką.

1854 metai — JAV laivynas ir jūrų pėstininkai sugriovė Greitau-no uostą Nikaragvoje.

1873 metai — Šiaurės Amerikos kariuomenė įsikišo į Panamos kovą už atsispyrimą nuo Kolumbijos. Panašiai ginklu buvo kišamasi dar ir 1885, 1901, 1902, 1903 metais.

1898 metai — karo su Ispanija metu JAV laivynas blokavo Kubos uostus, o kariuomenė išsilaipino į sausumą. Po trejų metų amerikiečiai atplėšė nuo Kubos Gvantanamo.

1903 metai — JAV kareiviai "padėjo" iškovoti nepriklausomybę Panamai, už ką Vašingtonas pasiglemžė teisę į Panamos kanalą.

1906 metai — pilietinio karo Kuboje metu Vašingtonas suformavo "tramdymo armiją" ir primetė salai savo marionetes.

1907 metai — karo tarp Nikaragvos ir Hondūro metu JAV kariuomenė okupavo šešis Hondūro miestus. Tais pačiais metais JAV jūrų pėstininkai įsiveržė ir į Nikaragvą.

1912 metai — neramumų Nikaragvoje metu Amerikos kariškiai sutriuškino kairiąją opoziciją, prie

valdžios vairo jie pastatė konservatorius.

1915 metai — pasinaudoję pasikėsinimu į Haičio prezidentą, JAV kareiviai išsilaipino Haityje ir išbuvo ten iki 1934 metų.

1916 metai — JAV vėl įsikišo į pilietinį karą Dominikos Respublikoje. Amerikos kariškiai kontroliavo šalį iki 1924 metų.

1917 metai — kilus neramumams Kuboje, amerikiečiai vėl okupavo salą ir prabuvo joje iki 1922 metų.

1926 metai — Amerikos jūrininkai išsilaipino Nikaragvoje. Šalies okupacija truko septynerius metus.

1961 metai — keli tūkstančiai JAV apginkluotų ir ištreniruotų samdinių bandė išsilaipinti Kubos Košinoso ilankoje.

1965 metai — 22 tūkstančiai Jungtinių Valstijų kareivių išsilaipino Dominikos Respublikoje.

1966 metai — specialūs JAV daliniai buvo nusiųsti į pagalbą proamerikietiškam režimui malšinti Gvatemalos liaudies pasipriešinimą.

1980 metai — Jungtinėse Valstijose paruošti samdiniai bandė išsilaipinti Grenadoje.

1980 metai — į Salvadorą pasiūta grupė Amerikos karinių patarėjų.

1983 metai — JAV kariuomenė drauge su Hondūro armija pradėjo didelius manevrus Centrinėje Amerikoje.

1983 metai — Amerikos jūrų pėstininkai surengė intervenciją prieš Grenadą.

Pagal VDR ir Bulgarijos spaudą

Kaip reanimuoti "vadovavimą"?

"Draugo" puslapiuose pasirodė Algirdo Liepo straipsnis "Svarstymai Jaunimo kongresui artėjant", kuriame bandoma analizuoti jaunimo nutolimo nuo "vaduotojiškos" veiklos priežastys. Pasekime autorius minčių eiga.

Visiems teko girdėti ar skaityti apie "naujai atgimusius" krikščionis, pradeda iš tolo Algirdas Liepas ir paaiškina: "Tai žmonės, kurie dėl vienos ar kitos priežasties nustojo tikėti Dievą arba kurių tikėjimas neįstengė patenkinti jų dvasinių reikalavimų." Praėjus kuriam laikui tokie žmonės pastebi, jog jiems kažko labai trūksta. Jų gyvenimas, tvirtina autorius, pasidaro visiškai tuščias. Štai tada šie pabėgėliai kaip galima greičiau sugrįžta prie tikėjimo, arba, kitaip tariant, naujai "atgimsta". Ir juos kamavęs dvasinis vakuumas kaip mat išnyksta. Kokie žmonės nutolsta nuo tikėjimo? — klausia Algirdas Liepas ir pats atsako: tie, kurie tikėjo tik dėl to, kad "... tėvai juos vertė, arba gal ir dėl to, kad nesuprato tikrosios tikėjimo prasmės, arba gal ir dėl to, kad visi kiti taip darė..." Štai ir visos priežastys, dėl kurių, anot straipsnio autoriaus, žmonės nustoja tikėti. Mūsų supratimu, sekularizacijos priežastis yra daugiau, tačiau apie tai kitąkart, o dabar pasidomėkime, ką gi bendra turi nustoję tikėti žmonės su išėiviais, metusiais "vaduotojišką" veiklą? Ogi labai daug, atsako straipsnio autorius ir išveda tarp jų tiesioginę paralelę. Jeigu atsivertėliai krikščionys labai gyvai dalyvauja religinėje veikloje, tai ir naujai atgimę, "vaduotojai" visa galva pasineria į anksčiau nesuprastą, todėl taip neatsargiai paniekintą veiklą...

Bet kodėl gi lietuviai pasitraukia nuo lietuviškos veiklos? — klausia autorius ir pats atsako, kad "tam yra labai daug priežasčių". Viena jų — migracija, kai jaunimas išsikelia į tokius miestus, kur nėra "vaduotojų"... Kitos priežastys, anot A. Liepo, yra netgi visai ne priežastys, o paprasčiausiai primityvūs atsikalbinėjimai. Pavyzdžiui, studentai visada skundžiasi, jog labai sunku studijuoti, todėl, girdi, dipukų veikla nelieka nei noro, nei laiko. Tie, kurie dirba, tvirtina, jog darbas, girdi, atima iš jų visą energiją, todėl labai norėtume "vaduoti", bet atsiprašom — nėra kada...

Visa tai, barasi autorius, pateisinti jokių būdu negalima! Yra tik viena šio elgesio priežastis — aiškus nenoras. Tačiau, pavyzdžiui, man knietėtų sužinoti, iš kur atsiranda šis nenoras? Algirdas Liepas atsako ir į šį klausimą: "Lietuviai iš mūsų veiklos, bet veikla nemažai pareikalauja iš mūsų". Kitaip tariant, eilinis "vaduotojas" iš šios veiklos negauna nieko, o atiduoti turi labai ir labai nemažai. Ir galo visoms šioms rinkliavoms nesimato, greičiau atvirksčiai — jų nuolat gausėja. Natūralu, kad anksčiau ar vėliau ne vienam tai įkyri. Pripliusokim ir tuos, kurie suprato visišką "vadavimo" beprasmybę, priminkime ir nuolat greitėjančius lietuvių išėivių asimiliacijos tempus, ir tik tada gausime maždaug apytikrą atsakymą, kodėl dipukų gretos taip greitai tirpsta, o jų spauda bei organizacijos atsidūrė prie visiško išnykimo ribos.

Tačiau Algirdo Liepos uždavinys — įrodyti, jog palikus "vadavimą" dipuko sieloje atsiranda

Jos žengia nekapitalistiniu keliu

ETIOPIJA

Etiopijos revoliucijai sukako devyneri metai. Prieš tiek laiko buvo likviduotas feodalinis-monarchinis režimas, šalyje pradėti pažangūs pertvarkymai.

Daug iškentėjo jauna respublika. Tačiau darbo liaudis nepalūžo ir per trumpą laiką pasiekė tikrų išpūdingų laimėjimų. Revoliucinė valdžia paskelbė kursą į socialistinę orientaciją. Jau įgyvendintos šalies gyvenimą iš esmės pakeitusios reformos. Kaime uždraustas samdomas darbas, visa aristokratams ir dvarininkams priklausiusi žemė perduota valstiečiams. Vien per vieną penkmetį sukurta 25 tūkstančiai žemės ūkio asociacijų, vienijančių 5 milijonus žmonių.

Iki revoliucijos beveik visi (95 proc.) šalies gyventojų buvo neraštingi, dabar skaityti ir rašyti mokosi milijonai žmonių.

Tarptautinė reakcija nepraranda vilčių sukludyti Etiopijos žengimą nekapitalistiniu keliu, rengiamos provokacijos, siunčiami diversantai. Tačiau socialistinės Etiopijos pusėje — planetos tautų simpatijos, jų broliškas solidarumas.

Nesavanaudišką paramą Etiopija gauna iš Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių šalių. Šių šalių specialistai padeda etiopams statyti svarbius jų liaudies ūkiui objektus, ruošti kadrus nacionalinei ekonomikai.

KONGAS

Kongas pavadintas pro jį tekančios vienos galingiausių Afrikos upių vardu. Šioje šalyje, jos liaudies būde yra daug bendro su nepažabojama tropikų upe.

Po atkaklios kovos prieš prancūzų kolonizatorius kongiečiai gavo politinę nepriklausomybę. Daug energijos ir pasiukojimo prireikė jau vėliau, kai šalis, įveikusi užsienio ir vidaus priešų spėstas žanagas, nužengė dar toliau savarankišku keliu — paskelbė socialistinę orientaciją.

Tai buvo nelengva, nes teko iš esmės pertvarkyti visuomenę. Juk iš kolonijinių laikų kongiečiams atiteko ekonominis atsilikimas, apleista kultūra ir genčių nesantaika.

Gerokai pažengta į priekį pastaraisiais metais. Kongo darbo parti-

ja patvirtino ištikimybę marksizmo-leninizmo principams, pasisakė už tai, kad būtų stiprinamas valstybinis sektorius, kad žemės ūkyje būtų išvengta monokultūrų ir tuo pačiu — tradicinio priklausomumo nuo kapitalistinės rinkos.

Griežtą atkirtį gavo tie sluoksniai, kurie kurstė genčių nesantaiką, kivirčius. Tai labai svarbu Kongui, kuriame gyvena net 74 etninės grupės.

Kongo Liaudies Respublika visada jaučia paramos petį — jaunai respublikai padeda socialistinės sandraugos valstybės. Ne vienas tūkstantis jaunų kongiečių yra baigę mokslus tarybinėse, Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos aukštosiose mokyklose.

ANGOLA

Nepriklausomai Angolai sukako aštuoneri metai. Nelengvi buvo šie metai ilgoje kovoje su portugalų kolonizatoriais laisvę iškovojuusiai respublikai.

Iš pradžių teko gydyti amžius trukusio kolonijinio plėšimo žaizdas, kurti nepriklausomą ekonomiką, valstybės aparatą. O dar teko kentėti imperialistų išprovokuotą pilietinį karą, ginti liaudies iškovojimus nuo Vakarų marionečių — skaldytojiškų grupuočių. Liaudies armija sutriuškino išdavikų gaujas, tačiau atokvėpio Angola negavo: imperialistų statytiniai vėl parodė savo nagus — į Angolos Liaudies Respubliką įsiveržė Pietų Afrikos rasistinė kariuomenė.

Pretorijos kariuomenė okupavo pietines šalies provincijas, suniokojo tų rajonų ekonomiką, suvedino daugybę gyvenviečių. Rasistai pabandė šiose provincijose valdžią atiduoti paskui ėjusioms marionetinėms — kontrrevoliucinių UNITA gaujų vadeivoms. Ši imperialistinė represija prieš Angolą tęsiasi iki šios dienos.

PAR ir imperialistinių statytinių agresija jaunai respublikai vien pastaraisiais metais kainavo dešimtis tūkstančių gyvybių, 150 tūkstančių žmonių liko be pastogės, materialiniai nuostoliai siekia 10 milijonų dolerių.

Tačiau agresija neišgąsdino Angolos liaudies, kuri, susitelkusi apie AMLA — Darbo partiją, žengia pažangos keliu. Iš laikraščiu

OBJEKTYVE — ETIOPIJA

NUOTRAUKOJE: Adis Abeba s Revoliucijos aikštė.

dvasinis bankrotas.

Toliau seka keli patarimai, kaip reanimuoti ne tik "vadavimą" mirusį jaunimą, bet kartu ir patį nusišėrusį "vadavimą".

Jaunimui labai patinka pabūti gryname ore, pastebi akylusis Algirdas Liepas, todėl dipukams partina organizuoti daugiau išvykų į gamtą. Labai palaiko jaunų "vaduotojų" vienybę žygiai į kalnus,

beje, tinka šiam tikslui ir bėgimo varžybos. Štai kodėl, rašo autorius, "ateinančiais metais mes planuojame dešimties kilometrų ilgumo bėgimą". Belieka pasitelkti pagalbą šokių bei diskotekas, o taip pat įtraukti į "vadavimo" orbitą tuos, kurie nemoka lietuviškai. Štai tada "vaduotojai" pagaliau susilauks renesanso.

Kazys Bagdonavičius
Vilnia, 1983 gruodžio 22

ATGIMUS VARGONŲ MUZIKOS KULTURAI LIETUVOJE

Vilniuje įvyko respublikos liaudies artisto vargonininko, Lietuvos TSR valstybinės konservatorijos profesoriaus Leopoldo Digrio kūrybinis vakaras.

Susitikimas su klausytojais prasidėjo vargonų muzikos koncertu Mažojoje baroko salėje. Skambėjo J. S. Bacho muzika bei J. Juzeliūno Diptichas smuikui ir vargonams (smuikavo E. Digrys). Po koncerto susitikimas tęsėsi Meno darbuotojų rūmuose. Pokalbį vedė muzikos kritikas E. Gedgaudas.

A. Žiziūno nuotraukoje: L. Digrys

L. Digrys daugiau kaip dvidešimt metų su entuziazmu dirba vargonų muzikos baruose. Maskvos konservatorijoje įgijęs pianisto ir vargonininko specialybes, jis 1960 m. grįžo į Vilnių pedagoginiam darbui respublikos Konservatorijoje. Jauno muzikanto iniciatyva atkuriamas vargonų klasė. 1948 metais įvyksta pirmasis vargonų muzikos festivalis, šiemet suskambėjęs septintą kartą. Pastaroji muzikos šventė vyko ne tik Vilniuje, bet ir Kaune, Klaipėdoje. Šiandien jos atlikėjams respublikoje sukurtos sąlygos plačiai kūrybinei veiklai. Garsi VDR

A. Sukės firma pastatė vargonus Filharmonijoje, restauravo Paiveikslų galerijos instrumentą. Šios firmos meistrų vargonai įrengti Juodkrantės miniatūrų muziejuje. Jų muzika skamba Mažojoje baroko salėje Vilniuje ir Konservatorijos Klaipėdos fakultetuose. Išaugo savi meistrai. R. Gučo vadovaujami mūsų respublikos vargonų restauravimo cecho specialistai suremontavo Kauno vitražo ir skulptūros galerijos vargonus. Jie sėkmingai gamina ir naujus instrumentus. Vargonų muzikos koncertai tapo neatskiriama muzikinio gyvenimo dalimi.

L. Digrys — vienas pirmųjų vargonų muzikos atlikėjų respublikoje. Jo programose — senoji ir šiuolaikinė muzika, tarybinių lietuvių kompozitorių kūriniai. Jis gastroliuoja šalies miestuose, kur yra koncertiniai vargonai, lankėsi septyniolikoje užsienio valstybių. Jau eilę metų aktyviai koncertuoja L. Digrio mokiniai. Konservatorijos vargonų klasėje pedagogas paruošė daugiau kaip trisdešimt muzikantų. Tarp jų — gerai žinomi artistai B. Vasiliauskas, G. Lukštaitė, N. Dainienė, V. Prekerytė, G. Kviklys, V. ir Ž. Survilaitės. Koncertiniame gyvenime sėkmingai debiutuota jauni vargonininkai. Beveik visi koncertuojantys muzikantai gilino profesines žinias Prahos muzikos akademijoje, Veimare.

“L. Digrys daug prisidėjo, kad Lietuvoje atgimė vargonų muzikos kultūra, susikūrė mokykla, sulaukusi pripažinimo šalyje ir užsienyje”, — kalbėjo kompozitoriai J. Juzeliūnas, B. Kutavičius, kiti susitikimo dalyviai.

Irena Litvinaitė

Apie senąją Amerikos lietuvių kultūrą

Kiekvienais metais Lietuvą aplanko žinomi užsienio lietuvių kultūros ir meno žmonės.

Lietuvos spaudoje buvo plačiai papasakota apie dailininko Žoromskio viešnagę, apie surengtą jo kūrinių parodą, tos viešnagės atgarsiai pasiekė, kaip ir turi būti, antitarybinę išsivijusių spaudą. Tačiau būna kasmet ir Lietuvos svečių — išsivijusių kultūros veikėjų, kurie, atvykę mokslo ar privačiais reikalais, žinoma, neatsiduria viešumoje, nedalyvauja platesniuose renginiuose, turi siauresnę veiklos barą, nors ir neužsisklendžia jame, nors ir domisi nūdiene Lietuvos kultūra, bendrauja su įvairiausiais žmonėmis. Tie taip pat pratęsia ir papildo kultūrinių šiandieninės išsivijusių kontaktų su Lietuva tradiciją.

Apie mėnesį laiko Vilniuje su šeima viešėjo JAV lietuvių literatas. Lafayette universiteto dėstytojas Bronius Vaškelis. Pastaraisiais metais jis, kadaise pagrindinį dėmesį skyręs Jurgiui Baltrušaičiui, rašęs apie šiuolaikinę tarybinę literatūrą, susitelkė senosios Amerikos lietuvių kultūros, ypač teatro, studijoms, paskelbė tyrinėjimų apie pirmąjį JAV lietuvių teatro dešimtmetį, pristatė antitarybinei visuomenei jos nepažintą Bronių Vargšą-Laucevičių ir kt. Tad, būdamas Vilniaus universiteto svečiu, šios mokslo įstaigos dėstytojus ir

Vilniaus, 1983 gruodžio 22

studentus B. Vaškelis supažindino su savo surinkta medžiaga apie Juozo Vaičkiaus teatrinę veiklą Amerikoje, pasakojo apie jam žinomus senųjų lietuvių išsivijusių kultūros istorijos faktus. Savo ruožtu, pasinaudodamas galimybėmis, ieškojo medžiagos Lietuvoje apie senąją JAV lietuvių kultūrą, kurios tyrinėjimus tęsia.

B. Vaškelis jau ne pirmą sykį vieši Lietuvoje. Taip pat gerai pažįsta gimtąjį kraštą iš ankstesnių viešnagių Kazys Almenas, žinomas savo nuotykinėmis istorinėmis ir išsivijusių tematikos knygomis (vieną jų, romaną “Šienapjūtė”, išleido Vilniuje). Atominės fizikos specialistas, jis paskutinę savo knygą, sukėlusią daug ten triukšmo, — “Saują skatikų” — išleido Čikagoje. Šią vasarą su šeima jis vėl lankėsi ilgesnį laiką Vilniuje.

Kaip visados, brangiais Tarybų Lietuvos svečiais buvo ne vienas žinomas pažangios užsienio lietuvių kultūros veikėjas, apie kurių viešnagę rašyta Lietuvos ir pažangiųjų JAV lietuvių spaudoje. K. Vilnietis

Brolišku respublikų teatro meno festivalį surengė Moldavijos televizija. Vienas šio ciklo vakarų buvo skirtas Nemuno krašto scenos menui. Mažuosiuose ekranuose žiūrovai išvydo Lietuvos televizijos spektaklį — K. Binkio “Atžalyną”.

M. Katiliškio romanus skandinaviskų pamokų kontekste

Pernai Vytautas Kubilius išleido vieną reikšmingiausių pastarojo meto lietuvių literatūros mokslo veikalų — “XX amžiaus lietuvių lyrika (stilių raida ikitarybinio laikotarpio)”, o štai šiemet jau sulaukėme naujos jo knygos — “Lietuvių literatūra ir pasaulio literatūros procesas”. Žinant V. Kubiliaus autoritetą, ši literatūros mokslo knyga yra išleista tokiu tiražu, koku leidžiamos poezijos ar beletristikos knygos — 10 tūkstančių egzempliorių (arba bent tris kartus didesniu tiražu, negu buržuazijos valdomoje Lietuvoje buvo leidžiamos geriausios beletristikos knygos).

Ne mano uždavinys aptarinėti ar recenzuoti šią knygą, jos priminimu išsivijusių skaitytojams nenorima ir bent bendrais bruožais supažindinti su V. Kubiliaus veikalo turiniu, jo pagrindinėmis idėjomis — kas tuo domisi, be abejo, ją rimtai patyrinė. Ja labai gali susidomėti ir Amerikos lietuvių literatai: lietuvių literatūros ryšiai su kitų tautų literatūromis domina ir kreivai jų temą ne sykį aptarinėjusius “Metmenų” sovietologus, ir B. Ciplijauskaitę, ir S. Goštautą, ir kitus universitetų dėstytojus — lietuvius. V. Kubilius taip apibūdina savo knygos atsiradimo aplinkybes:

“Per pastaruosius du dešimtmečius lietuvių meninis žodis, brandintas socializmo epochos humanistinių užmojų ir idealų, pirmą kartą taip aiškiai pasijuto esąs pasaulinio literatūros proceso dalyvis”.

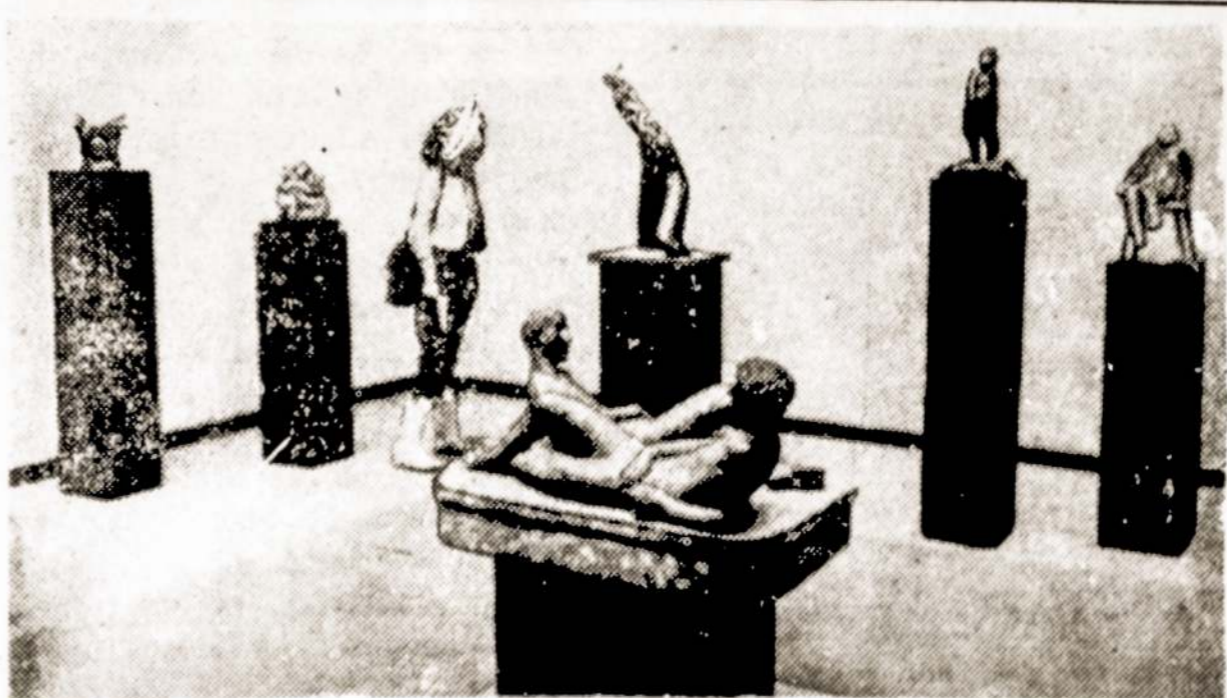
Lietuvių literatūros santykių su pasaulio literatūros procesu aptariamuose sutinkamos — o į tai šiame straipsnyje kaip tik ir norima atkreipti dėmesį — užsienio lietuvių rašytojų pavardės. Jei knygoje apie XX amžiaus lietuvių poeziją, kur siekta “atskleisti sudėtingą lietuvių poetinės kultūros raidą, determinuotą epochos visuomeninio ir kultūrinio klimato, parodyti lietuvių eilėraščių kitimą Europos “literatūrinių bangavimų” kontekste, nustatyti daugiau ar mažiau pastovią mūsų lyrikos psichologinę ir meninę struktūrą”, buvo gausiai minimi arba ir aptariamai išsivijusieji atsidūrę poetai (J. Aleksandravičius-Aistis, K. Bradūnas, B. Braz-

džionis, F. Kirša, H. Nagys, A. Nyka-Niliūnas, H. Radauskas, J. Tysliava ir kt.), tai naujoje V. Kubiliaus knygoje išsivijusių pavardžių surasime žymiai mažiau, nors, atrodo, jos savaime čia “prašytusi”. Kritikui labiau rūpi patirtis tos literatūros, kuri buvo kuriama Lietuvoje, nors ir pamini J. Baniulio, K. Jurgelionio, F. Kiršos ir dar kelių svetur kūrusių rašytojų pavardes; pagaliau pasirinktoji tema turbūt viena knyga neišbaigiamą, išsivijusių aspektas čia turbūt atskirų tyrinėjimų reikalas.

Tačiau vienam emigracijos autoriumi V. Kubilius skiria savo studijoje atskirą vietą — Mariui Katiliškiui, jo romanui “Miškais ateina ruduo”. Kritikas aptaria šį rašytoją ir jo knygą “Skandinaviskų pamokų” straipsnyje. V. Kubilius rašo, kad M. Katiliškis (Albinas Vaitkus) dėmesingai skaitė skandinavų prozą, kuria “žavėjosi ano meto jaunoji literatūra”. Jis, analizuodamas M. Katiliškio romaną, ieško daugiausia paralelių su suomių rašytoju, Nobelio premijos laureatu F. Silanpė: “Artimesnis bent tipologiškai, F. Silanpės nubrėžtai romano kryptiniai, buvo M. Katiliškio romanai “Miškais ateina ruduo”. V. Kubilius tuo būdu analizuoja romaną nauju aspektu, o jo analizė ir palyginimai tuo labiau įdomūs, kai prisimename, jog ir išsivijusieji būta mėginimų lyginti M. Katiliškio romaną su kitų tautų veikalais. Ir nesunku pastebėti, kiek gilesnis, natūralesnis, organiškescnis V. Kubiliaus lyginamasis nagrinėjimas, negu mechaniški “Metmenų” autorės gretinimai. O, be to, V. Kubilius labai tiksliai parodo lietuviškos tradicijos šaknis: M. Katiliškio romane jis randa “itin tikslų ir detalių epinį stebėjimą, paveldėtą iš Žemaitės ir Vaižganto prozos”. Paralelių su “Odisėja” ar “Karu ir taika” čia jau neprisireikia — gal tiesiog giliau, organiškiau reikia jausti patį lietuvių literatūros pulsą ir tradiciją.

V. Kubiliaus nagrinėjamas M. Katiliškio romanas atsiskleidžia naujame įdomiame kontekste, o drauge susilaukia dar vieno įtaigaus, solidaus vertinimo.

Kazys Vilnietis

Vilniaus dailės parodų rūmuose surengta respublikinė skulptūrų ir dekoratyvinės plastikos paroda. Apie 50 Lietuvos dailininkų ekspozuoja 250 darbų, kuriuos jie sukūrė per pastaruosius penkerius metus.

Nuotraukoje: Skulptūrų ekspozicijos dalis. K. Jankausko nuotrauka

ROMANAI RUSŲ KALBA

Šiomis dienomis respublikos knygynuose pasirodė Alfonso Bieliausko rinktinis raštų dviomis, kurį išleido leidykla “Chudožestvenaja literatura”. Į rinktinis raštus įeina romanai “Rožės žydi raudonai”, “Mes dar susitiksim, Vilma” ir “Ji

mylėjo Paulį”. Vertėja — D. Kvj-Epštenaitė.

Nesenai kita leidykla — “Soviet-skij pisatel” atskira knyga 30,000 egzempliorių tarazu išleido Alfonso Bieliausko romaną “Tada, kai lijo”, taip pat išverstą D. Kvj-Epšteina-

tės. 5

GYVA "LITUANISTIKOS" ATMINTIS

Ekranе prabėga paskutiniai naujo lietuviško filmo "Skrydis per Atlantą" kadrai. Salėje žiebia šviesos. Ir pats vos sulaikai gomuriu kylantį karštą kamuolį, kaimynas greta prie akių kelia skarelę... Kaip ir mūsų tėvai bei vyresnieji broliai atmintinomis 1933 metų liepos mėnesio dienomis, taip ir mes dabar, žiūrėdami šį filmą, išgyvenome didelio netekimo skausmą, dar labiau ėmėme vertinti drasiųjų lietuvių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno žygdarbį.

Kauniečiai neatsitiktinai pirmieji pamatė naujuosius lietuviškus filmus, pasakojančius apie Atlanto nugalėtojus.

Lietuvių lakūnų transatlantinio skrydžio jubiliejiniais metais Kauno sportininkai pasiekė šaunią pergalę VIII TSRS tautų vasaros spartakiadoje. Beveik tarp 500 miestų, kurių gyventojų skaičius neviršija milijono, jie iškovojo pirmąją vietą. Šiame sportiškiausiame Tarybų šalies mieste ir buvo surengtas 9-asis Tarybų Sąjungos sportinių filmų festivalis. Jam naujausius savo darbus pristatė ir Lietuvos kino studija.

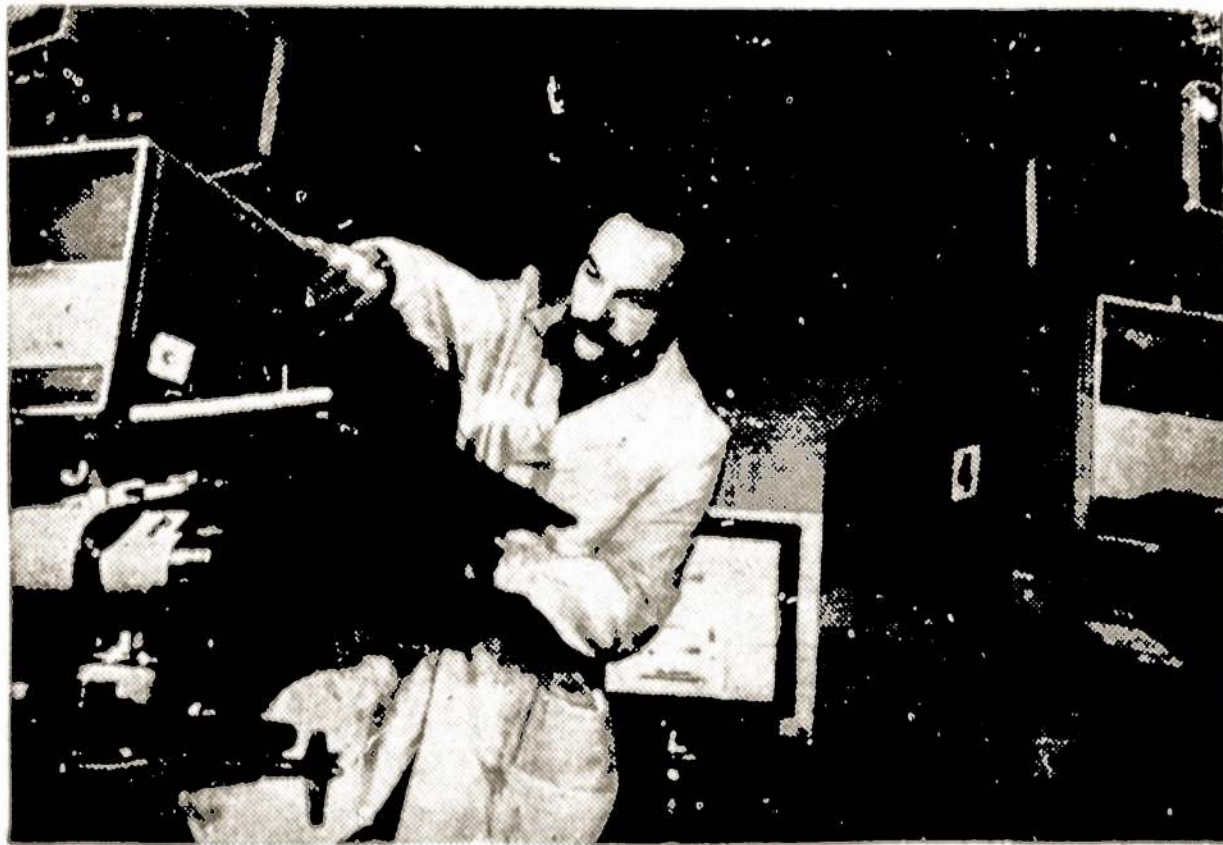
Perpildytose salėse buvo demonstruojami meninis filmas "Skrydis per Atlantą" ir dokumentinė juosta "Litanikos" sparnai". Didelį pasiekimą sporto sirgalių tarpe turėjo ir kitas lietuviškas dokumentinis filmas "Aukso karštligė", pasakojantis apie Lietuvos krepšinį.

Visi trys filmai greta geriausių kitų Tarybų šalies kino studijų juostų pelnė festivalio apdovanojimus. "Aukso karštligė" — aukso, "Litanikos sparnai" — sidabro, o "Skrydis per Atlantą" — bronzos medalius.

Prie jų sėkmės daug prisidėjo ir mūsų išeivija. Kino dokumentalistas, respublikos nusipelnęs meno

veikėjas Robertas Verba "Litanikos" sparnuose" panaudojo unikalius kino kadrus. Daugelis pirmą kartą juose išvydo Steponą Darių ir Stasį Girėną, besiruošiančius skridimui Amerikoje, stebėjo iškilmingas lakūnų palydas, susipažino su gausiais šios akcijos rėmėjais. Įamžinta senosiose kino juostose ir tragiškieji Soldino įvykiai. Visa tai filmo kūrėjams paaukojo Čikagos lietuvių iš asmeninių kino archyvų. Entuziastingai filmo kūrėjus rėmė Tarybų Lietuvos visuomenė. Panevėžio aviacijos sporto klubas pastatė filmavimui skirtą skraidantį "Litanikos" analogą. Dariaus artimieji, jo amžininkai pateikė daug dokumentinės medžiagos, pasidaliavo prisiminimais apie Atlanto nugalėtojus. Specialistų nuomone, kruopščiai buvo parinkti Dariaus ir Girėno vaidmenų atlikėjai Raimondo Vabalo kinofilme "Skrydis per Atlantą" — Kauno dramos teatro aktorius Remigijus Sabolis ir Vilniaus Jaunimo teatro režisierius Eimutis Nekrošius, sukūrė įsimintinus ir įtikinančius Dariaus ir Girėno paveikslus.

Ir kino dokumentalistas TSRS ir Lietuvos TSR valstybinių premijų laureatas, respublikos nusipelnęs meno veikėjas Viktoras Staroša nepamiršo užjūrio lietuvių nuopelnų gimtinei. Jo "Aukso karštligė" daugiau kaip po keturiasdešimt metų vėl susitikome su 1939 metų Europos krepšinio čempionu, Lietuvos rinktinės žaidėju Franu Lubinu. Dar žvalų sporto veteraną, viešėdamas Jungtinėse Valstijose, Los Angeles nufilmavo R. Verba ir padovanojo kinostudijos kolegai V. Starošiui. Ši dokumentinė juosta pasakoja apie 1982 metų Tarybų Sąjungos krepšinio pirmenybių finalinius susitikimus, parodo, kaip Lietuvoje ugdomas krepšinio atžalynas. H. Labanauskas

Siaulių Tarybų Lietuvos 40-mečio televizorių gamyklos konstruktoriai modernizavo Tarybų šalies ir užsienio telecentrams gaminamas kilnojamasias spalvoto vaizdo televizijos stotis "Magnolija-80". Sukurta iš esmės nauja, visais atžvilgiais tobulesnė stotis "Magnolija-83". Ji išsiųsta į Šveicariją, į pasaulinę elektros ryšių parodą "Telekom-83".

Nuotraukoje: Radijo aparatūros reguliuotojas Vladas Čepulis derina spalvotos televizijos kameras KT-132. A. Dilio nuotrauka

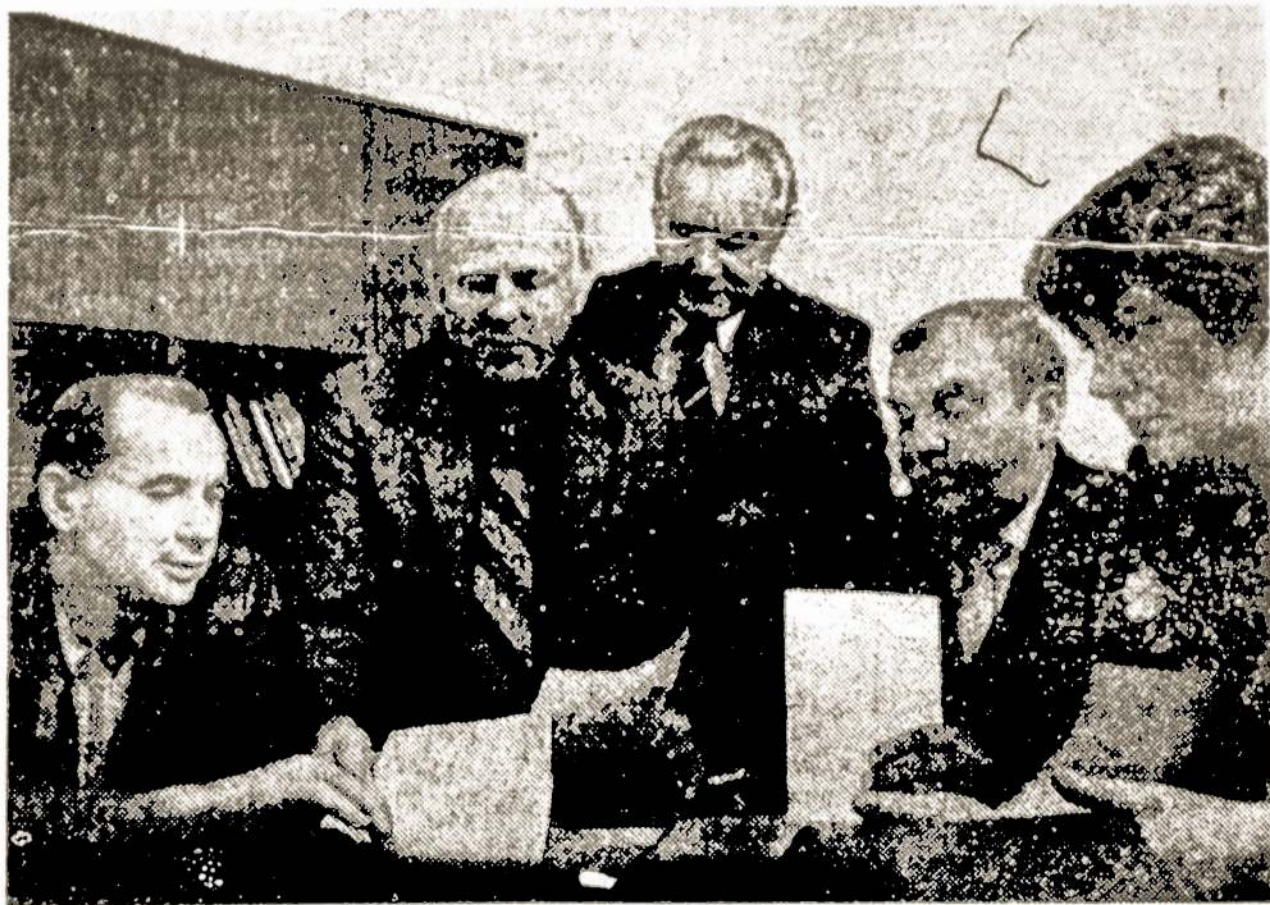
NAUJO KAIMO NAUJI ŽMONĖS

Siaulių apylinkės Liaudies deputatų taryba daugkartinė socialistinio lenktyniavimo tarp respublikos vietinių Tarybų prizininke. Apylinkėje nuosekliai įgyvendinama Maisto programa. Praėjusiais metais šimtui hektarų žemės ūkio naudmenų apylinkėje esantieji "Pirmyn", "Energijos" kolūkiai bei Ginkūnų tarybinis ūkis pagamino po 639 centnerius pieno, 164 centnerius mėsos, daug kitų produktų. Geri gamybiniai rodikliai ir šiais metais.

Įgyvendinant Maisto programą, nemažas vaidmuo tenka apylinkės gyventojams. Apylinkėje įrengti

aštuoni pieno supirkimo punktai. "Naujo gyvenimo" kolūkio Lieporių kaime neseniai pastatytas dar vienas toks punktas, bene geriausias rajone. Dabar sudarytos sąlygos pieną valstybei parduoti net pačių atokiausių kaimų gyventojams.

Liaudies patikėtiniai drauge su savo rinkėjais toliau ieško būdų žemės ūkio produkcijos gamybai didinti. Ūkiuose sudaryti kompleksiniai planai Maisto programai iki 1990 metų. Grūdų gamybą numatoma padidinti pusantro karto, mėsos pardavimą — 35 procentais, pieno — 24 procentais, kiaušinių — 52 procentais.

Nuotraukoje (iš kairės į dešinę) apylinkės Tarybos deputatai "Pirmyn" kolūkio pirmininkas Aloyzas Jocas, Siaulių apylinkės Tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas Juozas Najulis, Pr. Jankutės kolūkio partinės organizacijos sekretorius Viktoras Beržinis, "Energijos" kolūkio pirminko pavaduotojas Pranciškus Valantinas ir rajono Tarybos deputatė, "Pirmyn" kolūkio fermos vedėja Ona Sidabrienė. Antano Dilio nuotrauka

Vilniaus "Spartos" kojinių ir trikotažo fabrikas

Vilniaus "Spartos" kojinių ir trikotažo fabriko produkcijos dabar galima rasti visose respublikos parduotuvėse. Tai vyriškos, moteriškos ir vaikiškos kojinės bei puskojinės, ryškiaspalviai maudymosi kostumėliai, trikotažo marškinėliai, sportiniai drabužiai. Dalis produkcijos turi didelę paklausą, kita — mažesnę. Deja, yra ir tokios, kuri mėnesių mėnesius blunka parduotuvų vitrinose. Kodėl taip yra?

Dabar pirkėjai tapo išrankesni, daugiau pageidauja prekių iš natūralių žaliavų, mažai kas besizavi gal ir patvaresniais, bet mažiau praktiškais gaminiais iš sintetikos. Bet rinktis yra iš ko. "Sparta" gamina 33 artikulus kojines ir puskojines ir 21 artikulo trikotažo drabužių. Ir pagamina daug: per metus — 29,5 milijono porų kojinių, 3,5 milijono baltinių. Jų kokybe, atrodo, skūstis irgi negalima.

Siais metais sukurta 10 naujų kojinių modelių: 5 — vyrams, 3 — vaikams, 2 — paaugliams. Jų bandomosios partijos jau pagamintos, parduodamos sutartinėmis kainomis. 1984 metų pradžioje bus galutinai įdiegtos į gamybą.

Paruošta 16 naujų trikotažo baltinių modelių, sukurtos naujos medžiagos — medvilnė su elastiku, trilobalas. Pastarasis — tai plona, švelni, panaši į medvilnę medžiaga. Ją gamina Daugpilyje. Trilobalas turi geresnes savybes už gryną medvilnę — geriau nešiojasi, po skalbimo nesitraukia. Iš jos bus siuvami maudymosi kostumėliai, sportiniai marškiniai. O dabar pro-

dukcija gaminama iš 15-20 rūšių trikotažo. Ateičiai jau paruoštas 4 naujų artikulus trikotažas — pusvilnė su medvilne ir sintetika, nauji raštai, kitokio pynimo būdai. Kitiems metams yra paruošta 8 nauji gaminiai, kurie atitinka geriausius pasaulinius pavyzdžius.

Fabriko kolektyvas, atsiliepdamas į pirkėjų pageidavimus, atsiskė vyriškų puskojinių iš sintetikos, greit nebegamins ir sintetinių sportinių marškinėlių. Vaikiškos kojinės ir puskojinės bus gaminamos tik iš natūralios žaliavos arba su nedidele sintetikos priemaiša.

Persitvarkoma ir fabriko viduje. Šiais metais įrengta 15 siuvamųjų mašinų, modernizuoti 53 automatai. Įdiegta nauja teniso kostiumų siuvimo technologija. V. Nastopka

ATVEŽĖ TONUS ŽUVIES

Į Klaipėdą iš žuklavietės centriame Atlante neseniai sugrįžo plaukiojanti bazė "Žvėjo šlovė". Įgula sėkmingai įvykdė ir viršijo planines reiso užduotis. Žvejai atgabeno 4,815 tonų šaldytos žuvies, 781 toną preservų ir daug kitų gaminių.

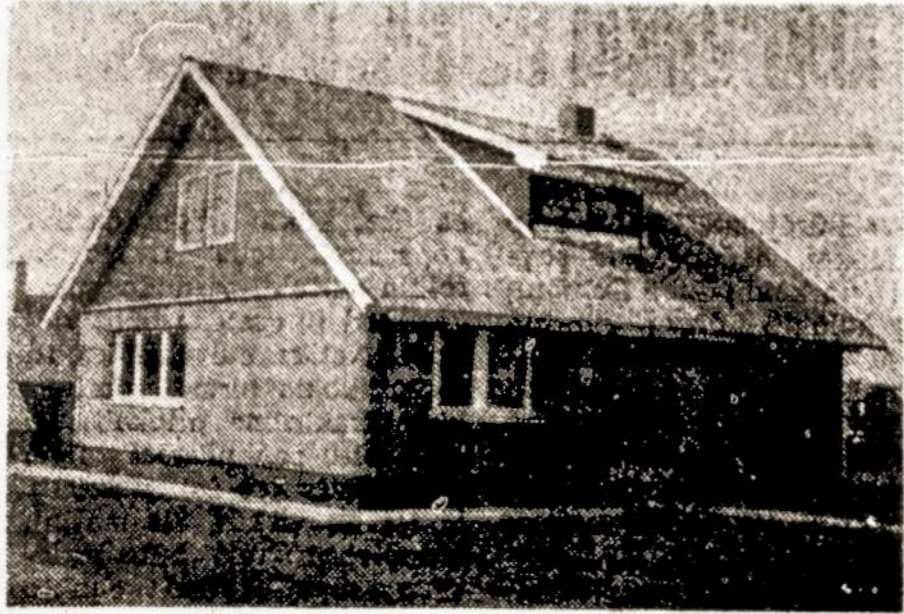
DARŽELIS SU PLAUKIMO BASEINU

Kėdainių rajono "Rytų aušros" kolūkyje baigiamas statyti 90 vietų vaikų darželis su uždaru plaukimo baseinu. Tai pirmas vaikų darželis su plaukimo baseinu respublikos kaimo gyvenvietėse.

Kabiškių eksperimentas

Eksperimentuojama dabar nemažai. Ir tai teigiamas bruožas. Mat kartais naujovė atrodo tokia gera, tokia viliojanti, kad ją imama siūlyti visiems, nors dar nepatikrinta, nepaskaičiuota, ar ji tos vietos sąlygomis bus patikima, naudinga.

Ne išimtis — ir namai kaime. Dažniausiai žmogus namą statosi ar perkasi vieną sykį gyvenime. Todėl svarbu viską gerai apskaičiuoti, įvertinti. Tuo labiau, jei tokia statyba remiasi ne ilgaamžę patirtimi, o visiškai naujais metodais, kai naudojamos ne įprastinės medžiagos — medis, plytos, bet kitos, dar neseniai sukurtos.

Eksperimentinis vienbutis, trijų kambarių namas iš keramzitoninio monolito, pastatytas Kabiškių gyvenvietėje.

Tik prieš trejus metus Kaimo statybos ministerijos įmonės ir statybos organizacijos pradėjo gaminti ir statyti vienbučius namus ir ūkinius pastatus. Svarbiausia — ši statyba industrinė: įmonė paruošia stambias keramzitoninio plokštes, statybininkai iš jų sumontuoja sienas. Per dvejus metus Trakų rajono Paluknio, Kaišiadorių rajono Darsūniškio, Rokiškio rajono Sartų, Telšių rajono Uplyno ir kitose gyvenvietėse pastatyta per 160 namų. Iš jų 75 jau apgyvendinti.

Pastaruoju metu vienas tokio tipo, bet jau patobulintas namas iškilo Vilniaus rajono Zdanovo kolūkio Kabiškių gyvenvietėje.

Kalbamės su J. Spruogiu, Kaimo statybos ministerijos technikos valdybos vyriausiojo inžinieriumi, kuris su kaimo statybos organizavimo ir technologijos tresto vyriausiąja architektė V. Pučiene šitą namą suprojektavo.

— Statydami namus iš industriinių gaminių, laimime daug laiko. Jie pastatomi dvigubai greičiau negu sumūrijami iš plytų, — sako jis. — Tačiau yra viena bėda — tokie namai dar brangūs. Štai mes ir pabandėme savo jėgomis suprojektuoti pigesnį, galimas daiktas, ir patogesnį keturių kambarių namą. Vieno kvadratinio metro ploto kaina sumažėjo 27 rubliais. Prireikė mažiau cemento, metalo, kitų medžiagų, o išvaizda, bent mums taip rodosi, dailesnė.

Suruoškime drauge mažą ekskursiją į šį namą. Prieškambaris, svetainė, miegamasis. Šiuos kambarius nuo ūkinių — virtuvės,

sandėliuko, vonios, sanmazgo skiria holas. Į katilinę atskiras įėjimas iš kiemo prieškambario.

Tai — pirmas aukštas. Laiptai veda į pastogę, kur taip pat yra prieškambaris ir du kambariai.

Namo architektūrinę išraišką gyvena mansardos, balkonas-ložžija, dengtos terasos.

Netoli šio kitas namas, kitas statybos metodas. Respublikinis tarpkolūkinių statybos organizacijų susivienijimas, iki šiol kaimui siūlęs Alytaus surenkamuosius namus, ieško naujų medžiagų ar jų derinių naujoms sienų konstrukcijoms. Kabiškėse pastatytas dar kitoks namas — iš keramzitoninio monolito. Vienas jo privalumų — irgi laikas. Štai Šiaulių rajono "Gegužės devintosios" kolūkyje, Verbūnuose, išaugo ištisas monolitinių namų kvartalas. Statant tokį namą Kabiškėse, galvota, kaip statyti ne tik greičiau, bet ir pigiau. **A. Kezys**

PENKMEČIO ŽINGSNIAI

Respublikos darbo žmonės, gyvendindami TSKP XXVI suvažiavimo ir Lietuvos Komunistų partijos XVIII suvažiavimo nutarimus, per praėjusį pusmetį toliau vystė ekonomiką ir kėlė liaudies gerovę.

Lietuvos TSR CSV pranešime apie tai, kaip 1983 metų pirmojoje pusėje įvykdytas Lietuvos TSR valstybinis ekonominio ir socialinio vystymo planas, pažymima, kad pramonės darbuotojai prekinės produkcijos realizavimo planą įvykdė 102,5 procento, virš užduoties realizavo įvairių dirbinių už 113,9 milijono rublių. Pramonės gamyba palyginti su pirmąja praėjusių metų puse padidėjo 4,9 procento. Sparčiais tempais vystėsi tokios šakos, kaip chemijos ir naftos chemijos pramonė, mašinų gamyba ir metalo apdirbimas, maisto pramonė. Toliau didėjo kultūrinės-buitinės paskirties ir ūkio apyvokos prekių gamyba.

Šių metų pirmojoje pusėje į liaudies ūkį įdiegtos 344 užduotys, kuriomis siekiama išspręsti pagrindinius, 1983 gruodžio 22

dines mokslines-technines problemas.

Dirbančiųjų pramonėje darbo našumas palyginti su pirmąja praėjusių metų puse padidėjo 4,4 procento. Darbo našumo didėjimo dėka gauta 90 procentų viso gamybos prieaugio. Tačiau kai kurios įmonės neįvykdė darbo našumo didinimo ir savikainos mažinimo planų.

Kolūkiuose ir valstybiniuose ūkiuose organizuoti atlikti pavasario lauko darbai. Sparčiau buvo ruošiami pašarai. Ūkiuose padidėjo produktyvių gyvulių ir paukščių skaičius. Palyginti su pirmuoju 1982 metų pusmečiu išaugo gyvulininkystės produktų gamyba, jų valstybiniai supirkimai.

Kapitaliniai įdėjimai į agropromoninį kompleksą, įskaitant šakas, aprūpinančias žemės ūkį gamybos priemonėmis, palyginti su pirmąja praėjusių metų puse padidėjo 8 procentais ir sudarė 371,4 milijono rublių, iš to skaičiaus 325 milijonus rublių — į žemės ūkį.

Ekonamikos vystymosi laimėji-

SPAUSTUVININKŲ DINASTIJA

Nedidelis Panevėžio spaustuvės Anykščių skyriaus kolektyvas, tačiau kasmet jis įvykdo daug įvairių užsakymų. Ko tik netenka spausdinti anykštėnams: įvairius blankus, suvestines, ataskaitas, sveikinimo adresus... Jie spausdina ir rajono laikraštį "Kolektyvinis darbas".

Jau daug metų spaustuvėje darbuojasi Dūdų šeima. Vyriausiasis — Aleksas Dūda dar 1940-aisiais, turėdamas vos keturiolika metų, pradėjo dirbti "Spindulio" spaustuvėje Kaune. Vėliau dirbo "Raidės", "Žaibo" spaustuvėse, mokėsi linotipininko specialybės. Alekso rinkto teksto eilutės išliko pirmuosiuose "Kauno tiesos" numeriuose. "Anos Kareninos", "Trijų muškietininkų" ir kitų knygų puslapiuose... Beveik trisdešimt metų jis sąžiningai darbuojasi Anykščiuose. Čia jis, kaip linotipininkas, nepakeičiamas. Ne kartą Aleksas Dūda dalyvavo respublikiniuose ir zoniniuose profesiniuose konkursuose, tapo jų prizinininku.

Spaustuvėje dirba ir Alekso Dūdų žmona Eugenija. Jai patikėta vadovauti spaustuvės kolektyvui. Eugėnijos darbo stažas — daugiau kaip dvidešimt metų. Buvo ji ir raidžių rinkėja, dirbo kitus darbus.

O kai reikėjo reiklaus ir principingo spaustuvės vadovo — paskirta buvo Eugenija. Spaustuvėje galima sutikti dar vieną Dūdų šeimos narį — sūnų Algį, kuris pamėgo spaustuvininko darbą dar nuo mokyklos suolo. Algis Dūda išaugo iki kvalifikuoto linotipininko, gabaus raidžių rinkėjo. Esant reikalui, pavaduoja ir tėvą, ir motiną. Štai jau penkiolikti metai Algis kasryt skuba ten, kur rado savo pašaukimą.

Anykščių spaustuvininkų kolektyvą sunku įsivaizduoti be Dūdų šeimos. Be trijų specialistų, trijų komunistų. Kas žino, gal spaustuvininkų dinastija ir toliau bus tęsiama — juk auga jaunųjų Dūdų atžala...

Vytautas Bagdonas

Anykščiai

Lietuvoje žingsniuojama elektronika

Spalvotiems puslaidininkiniams televizoriams su integralinėmis schemomis, kuriuos pradeda gaminti šalies įmonės, skirta nauja Panevėžio "Ekranų" gamyklos produkcija. Tobulesni kineskopai jau siunčiami vartotojams.

Nemažai naujų vienuoliktajame penkmečyje įsisavino ir kitos sparčiai besivystančios elektrotechnikos pramonės įmonės. Padedant broliškoms respublikoms didinama elektroninių skaičiavimų mašinų, televizorių, radijo matavimo technikos, kitos produkcijos gamyba. Antai dar vienu spalvotu aparatu šiemet pasipildė Kauno radijo gamykloje išleidžiamų televizorių — mažųjų "Šilėlis" šeimyna. Naujasis imtuvas — lengvesnis ir patikimesnis už savo pirmtakus. Į daugelį Tarybų Sąjungos kampelių juodai baltus ir spalvotus "Taurus" siunčia Šiaulių Tarybų Lietuvos 40-mečio televizorių gamykla. Jos kolektyvas penkmečio trečiaisiais atnaujino specialiu teledudijų ant ratų, aukštai vertinamą pas mus ir socialistinės sandraugos šalyse, asortimentą.

Gera liudies ūkio reikmėms tarnauja "Sigmos" gamybiniame susivienijime gaminami elektroniniai skaičiavimo kompleksai. Naujasis jų modelis SM-1600 plačiai

mai padėjo kelti liudies materialinio ir kultūrinio gyvenimo lygį. Vidutinis mėnesinis piniginis darbininkų ir tarnautojų darbo užmokestis palyginti su atitinkamu 1982 metų laikotarpiu padidėjo 3,2 procento, kolūkiečių darbo apmokėjimas — 5,7 procento. Išmokos ir lengvatoms, gyventojų gautos iš visuošmeninių vartojimo fondų, sudarė 930 milijonų rublių — 5 procentais daugiau negu per pirmąjį praėjusių metų pusmetį.

Valstybinės ir kooperatinės prekybos mažmeninės prekių apyvarta sudarė 2165,1 milijono rublių.

Pirmajame pusmetyje atiduota naudoti 9500 naujų gerai įrengtų butų, pastatytos mokyklos, ikimokyklinės įstaigos, poliklinikos.

Į liudies ūkį nukreipta 30 tūkstančių specialistų, iš jų su aukštuoju išsilavinimu — 12 tūkstančių.

Lietuvos TSR gyventojų skaičius 1983 metų liepos 1 dieną buvo 3522,2 tūkstančio žmonių.

taikomas kuriant automatizuotas gamybos valdymo sistemas, sprendžiant planavimo, buhalterinės apskaitos, tiekimo uždavinius. Ne mažiau efektyviai daugelyje įmonių veikia ir kompiuteriai, kuriuos išleidžia Vilniaus elektros matavimo technikos gamyklos kolektyvas.

Atsižvelgdamos į gamybos poreikius, ESM reguliuoja elektros suvartojimą — tai šalies mastu kasmet padeda sutaupyti milijonus kilovatvalandžių elektros energijos.

Didelę respublikos elektronikos pramonės gaminių paklausą lemia aukšta jų kokybė. Tai nemažas mokslininkų nuopelnas. Panevėžio "Ekranų", Šiaulių Tarybų Lietuvos 40-mečio televizorių gamyklų cechai tapo savotiškoms bandymų

laboratorijomis Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Puslaidininkų fizikos instituto specialistams. Kauno radijo gamyklos kolektyvas aktyviai bendradarbiauja su Akademijos chemijos ir cheminės technologijos, "Sigmos" susivienijimas — su Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto specialistais.

Tai leidžia ne tik gaminti patikimesnę elektroninę techniką, bet ir gerokai sutrumpinti laiką nuo bandomųjų pavyzdžių sukūrimo iki serijinės gamybos. **K. T.**

NAUJOS GYDYMO ĮSTAIGOS

Plungės rajone, Varduvo kolūkio žemdirbiai gavo gražią dovaną: čia duris atvėrė nauja kaimo ambulatorija.

Naujuosiuose sveikatingumo namuose įrengti terapinis, stomatologinis, akušerinis, procedūrinis, vaikų gydymo kabinetas, vaistinė, butai medicinos personalui. Per pamainą čia galės apsilankyti šimtas pacientų.

IŠKASĖ TONAS DURPIŲ

Šalčininkų rajone durpių gavybos sezoną baigė Baltosios Vokės durpių įmonės kolektyvas. Jis iškasė 220 tūkstančių tonų durpių, arba 15 tūkstančių tonų daugiau, negu buvo planuota.

Siekdama geriau aptarnauti pirkėjus, įmonė atidarė savo firminę parduotuvę Vilniuje.

Mokslinė gardesiu virtuvė

[Apsilankęs virtuvėje pasakoja
žurnalistas R. Valatka]

Respublikos valstybinės žemės ūkio kultūrų veislių tyrimo Inspekcijos laboratorijoje pasiruošta degustavimui. Specialistai degustatoriai vertins iš naujų veislių vaisių, uogų ir daržovių pagamintų kompotų, sulčių, kitų konservų skonį, taip pat spręs, kurios veislės tinka rajonuoti. Šioje laboratorijoje jau šešiolika metų tiriamos naujų veislių vaisių ir daržovių cheminės savybės, gaminami pirmieji konservų pavyzdžiai.

— Kasmet atliekame per 3,000 tyrimų, — pasakoja laboratorijos vedėjas Antanas Barkauskas. — Nustatome vaisių ir daržovių rūgtingumą, vitamino C ir sausų medžiagų kiekį, taipogi tiriamo pašarinių kultūrų maistingumą.

Žingsnis po žingsnio prieš mano akis atsiveria laboratorijos technologinė grandinė, tiglių, retortų ir

traukos spintų stovi žirnelių kūlimo mašina, sulčių spaudimo aparatai, autoklavai, paprasti stiklainiai kompotui. Taigi nenuostabu, kad čia dirbantys agronomai, chemikai ir technikai kartu yra geri kulinariai. Praeitais metais jie pagamino 114 rūšių konservų. Tiek naujų veislių vaisių ir daržovių praeitais metais išauginta respublikoje.

— Paragaukite, — laboratorijos vedėjas Antanas Barkauskas išrikiuoja prieš mane 22 indelius su obuolių kompotu.

Kiekviename indelyje — vis naujos rūšies obuoliai. Taigi ir naujas skonis. Keturis kartus per metus laboratorijoje susirenka degustatoriai, kad įvertintų pagamintos produkcijos savybes.

Ragavimas — rimtas dalykas. Degustatoriai turi atsakyti į dešimtis klausimų, užpildyti įvairias anketas. Beje, ragaudami naujos veislės bulves, degustatoriai iš

anksto nežino jų pavadinimo. Taip daroma siekiant išvengti šališko sprendimo, o laboratorijoje pagamintus produktus, ragauja vis tie patys 14 degustatorių iš įvairių žinybų, aukštųjų mokyklų, ūkių. Štai lapkričio 4 dieną naujas vaisių, daržovių ir uogų veisles vertino respublikos Valstybinės žemės ūkio kultūrų veislių tyrimo inspekcijos viršininkas Alfonsas Einikis, Žemės ūkio akademijos docentė Genutė Guzmienė, Kaišiadorių medelyno vyriausiasis agronomas Kazimieras Kižys.

Iš veislių tyrimo punktu skubame atsivežti pirmuosius kilogramus naujos veislės uogų, vyšnių ir daržovių. Negalima leisti, kad šios gėrybės pernoktų, — pasakoja Antanas Barkauskas, — Štai žalieji žirneliai turi būti konservuojami praėjus nuo skynimo ne daugiau kaip dviem valandom.

... Rikiuojasi nauji stiklainiai su raudongūžiais kopūstais, agurkais, pomidorais. Šiandien dar sunku pasakyti, kurie iš jų bus pasiūlyti stalui, tačiau jau dabar aišku, kad bus išrinktos skaniausios, daugiausiai maistingų medžiagų turinčios vaisių ir daržovių veislės.

— Žmonės bręsta skirtingai: vienas tampa sena lape, o kitas — žilu asilu.

PASIBAIGĖ "MUZIKOS RUDUO-83"

Kaip ir kiekvienais metais, pirmieji šios šventės akordai nuskambėjo Druskininkuose. Iškilmingas atidarymas įvyko prie M. K. Ciurlionio paminklo. Čia kartu su respublikos muzikais buvo atvykusi Bulgarijos ir Čekoslovakijos kompozitorių bei muzikologų grupė.

Šių metų "Muzikos rudens" laureatu tapo jaunas kompozitorius Algirdas Martinaitis.

Pasiskirstę grupėmis šventės dalyviai keliavo po rajonus. Jie susitiko su Jurbarko ir Tauragės, Kėdainių ir Raseinių, Vilkaviškio ir Šakių rajonų žmonėmis. Lietuviškos muzikos koncertai buvo surengti šių rajonų kultūros namuose, taip pat Mičiurino sodininkystės tarybiname ūkyje, Ariogaloje, Viduklėje, Dotnuvoje, Kybartuose, Kudirkos Naumiestyje.

SEMINARAS ANT RATŲ

Geriausiais Panevėžio ir Kėdainių kraštotyriminkams surengta kelionė į Estiją. Susipažinta su Tallino olimpinio kompleksu, restauruotu senamiesčiu, apžiūrėtas garsusis Kadriorgo parkas, muziejai. Miesto muziejuje įvyko susitikimas su mokslininkais, pasidalyta kraštotyros darbo patyrimu.

VALERIA URBIKAS
(Lakštučių ir Jono mokytoja)

♥♥♥
Daina vis skamba
Ir skambės
Ji ilgai, kol tik žmonės tikės
Ir laikys prie širdies

♥♥♥
Laimingų Naujųjų
Metų!
Linkiu visiems savo
giminėms, draugams
ir bičiuliams ir
sėkmės gyvenime.
Valeria Urbikas

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

SVEIKINAME SAVO GIMINES ŠIOJE ŠALYJE ir TARYBŲ
LIETUVOJE, TAIPGI ASMENINIUS ir IDEJOS DRAUGUS.

Linkime visiems geros sveikatos, išvermės jų darbuose.
Lai ateinantieji metai teikia laimę ir džiaugsmą, daug saulėtų
dienų. Lai žydi pastovi taika ir draugiškas visų tautų sugyvenimas.

MINNIE ir VIDI YUDEN
Mountain Home, Ark.

NELLIE CERE
Hot Springs, Ark.

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

LINKIME VISIEMS GIMINEMS, DRAUGAMS
IR PAŽĪSTAMIEMS VISŲ AMERIKOJ
IR TARYBŲ LIETUVOJE.

Antanas ir Vincė Poviloniai-Powell

Linksmų Žiemos švenčių, laimingų Naujųjų metų!

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir
Lietuvoje. Lai sveikata ir laimė lydi Jus 1984 metais.

JULIJA URMONIENĖ

Chicago, Illinois

SU NAUJAISIAIS METAIS

Sveikinu savo gimines šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.
Taipgi asmeninius ir idėjos draugus.

Linkiu visiems geros sveikatos, sėkmės. Ir daug saulėtų
dienų. Lai žydi pastovi taika ir draugiškas visų tautų
sugyvenimas.

EMILJA DROBIENE
St. Petersburg, Fla

Sveikinam su žiemos šventėmis ir Naujaisiais Metais

Visus mūsų gimines, draugus ir pažįstamus; "Vilnius" personalą,
rėmėjus ir skaitytojus Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje.

Visiems linkime laimės, būti sveikiems.

Lai gyvuoja taika!

ALVINA ir JONAS STRICH
Kenosha, Wisconsin

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

Sveikinu savo gimines šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.
Taipgi asmeninius ir idėjos draugus. Linkiu visiems geros
sveikatos, sėkmės. Tegau Naujieji metai neša taiką, ramybę
visame pasaulyje.

KLIOPASA KELLEY
St. Petersburg, Fla.

LINKSMŲ ŠVENČIŲ VISIEMS

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus čia Amerikoje
ir Tarybų Lietuvoje su žieminėmis šventėmis.

Linkiu visiems geros sveikatos, linkimai praleisti žieminės
šventės ir daug sėkmės 1984 metais.

ANNA DOCKUS [buvusi Demskienė]
7740 W. Morrow Circle, Dearborn, Michigan

IR AR NEIMTI TOKIO KUNIGO UŽ PAKARPOS?

Žmogaus gyvenime būna šviesių valandų, bet kartais juoda nelaimė įsiveržia į namus ir džiaugsmą paverčia liūdesiu.

Šalia mūsų, Vainočiuose, gyvena geras kaimynas Kazimieras Užgrindis. Būdamas pensininku, dar dirbo Kaunatavos sodininkystės tarybiniam ūkyje. Kartą jis atėjo padėti kaimynei nuvesti į supirkimo punktą buliuką. Bevedant gyvulys mirtinai jį sužalojo.

Po savaitės perkūnija nutrenkė mano vyrą Vladą Baltutį. Skausmo valandą nelikau viena. Padėjo, kas kuo sugebėjo. Suėjo žmonės, draugai, bendradarbiai, giminės, mano mylimi mokytojai. Iš visos Lietuvos suvažiavo, sužinoję apie nelaimę, velionio vaikystės ir jaunystės draugai. Vladas mylėjo žmones, džiaugdavosi kiekvienu, kuris užėdavo į mūsų namus, stengėsi padėti kitiems kuo galėdamas, mokėjo pasidžiaugti žmonių pasiekimais. Jei būtų galėjęs atmerkti akis, būtų džiaugęsis, matydamas tiek žmonių savo namuose. Aš iš širdies dėkodama lenkiuosi tiems žmonėms ir niekada nepamiršiu jų gerumo.

Kadangi mes bažnyčios nelanko, velionį rengėmės laidoti be bažnytinio apeigų. Tuo metu dar skaudžiau pravirko religinga velionio motina, kad jos vienintelį mylimą sūnų "užkas be kunigo". Motina taip klykė, kad mes tarsi suakmenėjome. Žmonės ėmė sakyti: nusi-leiskite motinai, juk ji gali kristi negyva vietoje. Mat neseniai sunkiai persirgo.

Skaudama širdimi sutikau, bet tikėjaisi, kad kunigas nesutiks laidoti su religinėmis apeigomis bažnyčios nelankiusio velionio. Tačiau sugrįžę svainiai pranešė, kad kunigas neprieštaravo.

Išlydėjome velionį į amžino poilsio vietą Kaunatavoje. Kaip svainiai buvo sutarę, klebonas Juozas Gunta karstą su mirusiuoju pasitiko šventoriuje. Netrukus akivaizdžiai įsitikinau, kad šis mano žingsnis — laidoti vyrą su religinėmis apeigomis — buvo klaidingas. Prakeikčiau tą akimirką, kai mano kojos perženge bažnyčios slenkstį. Kunigas ėmė koneveikti karste gulintį velionį, kad jis nelankęs bažnyčios ir buvęs toks blogas žmogus, jog dievas liepęs perkūnui jį nutrenkti.

— Aš niekada nesu girdėjęs, kad perkūnas trenktų ne debesyje, o arti žemės! — šaukė kunigas, prieštaraudamas sveikai nuovokai, daugelio mūsų gyvenimo patyrimui ir darė išvadą: dievo pirštas krito ant Vainočių! Vieną jautis subadė, antrą perkūnas nutrenkė.

Tai už tai, kad Vainočių žmonės mažai aukoja pinigų bažnyčiai, kad velionis turėjo mokytoją boba, klausė jos. Baltučiai nešvenčia nei velykų, nei kalėdų. Netikėliai tėvai išaugino netikėlius vaikus. Jų sūnus ir duktė gyvena be šliūbo.

Ilgai dar kunigas Juozas Gunta plūdo mus, sėdinčius šalia tėvo-vyro karsto, ir pagaliau pasiūlė: jei atliktumėte išpažintį, priimtumėte komunią ir paaukotumėte bažnyčiai pinigų, tai galėtumėte būti išganyti.

Sukandusi dantis klausiausi klebono žodžių ir galvojau; ar gali būti žiauresnis žmogus, jei drįsta prieš karsto koneveikti velionio artimuosius.

Liepos 31-ąją, sekmadienį, per pamokslą Kaunatavos bažnyčioje vėl aidojo praeiksmas mano vyrui ir Užgrindžiui. Vėl kunigas Juozas Vilnis, 1983 gruodžio 22

Gunta šaukė, kad abu mirusieji gailėjo pinigų bažnyčiai, juos leido tik žemiškiems reikalams, už tai ištikusi dievo bausmė.

Šis pamokantis įvykis padėjo atverti akis ir mano velionio vyro motinai. Pasipiktinusi tokiu kunigo elgesiu, ji pasakė:

— Nebenorėsiu laidotis su bažnyčia!

Žmonės, pasimokykite iš mano ir kitų aplinkinių klaidos, atverkite ir jūs akis, pasižiūrėkite, prieš ką klaupiatės ant kelių, kas klauso jūsų išpažinčių. Būkite principingi ir didžiausio skausmo valandą neišduokite savo įsitikinimų.

A. Baltutienė
Vainočių pradinės mokyklos mokytoja

CISTERNOS SU BENZINU

Iš Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos geležinkeliu išsiųstos pirmosios cisternos su AI-93 markės benzinu. Jį gavo Vilniaus, Kapsuko, Šiaulių ir kitų respublikos miestų naftos produktų bazės. Tai naujas — devintasis — mažeikiškių gaminytis. Iki šiol įmonė gamino keleto markių mazutą ir benzina, dizelinį kūrą, sierą, bitumą ir suskystintas dujas.

KARJERŲ VIETOJE — EŽERAI

Naujoje Akmenėje ten, kur neseniai lingavo galingų ekskavatorių strėlės, zujo daugiatonės savivartės, dabar tyvuliuoja dirbtiniai ežerai.

Pajvairinio monotonišką šio Šiaurės Lietuvos kampelio apylinkių vaizdą ir dirbtinės kalvos, kurios susidarė nuimant karjeruose žemės sluoksnį. Jų šlaitai apšodinti medžiais ir krūmais, nutiesti pėsčiųjų takai.

RUOŠIASI ŠVENTEI

Lietuvoje įvyko Respublikinės saviveiklinio meno apžiūros ir 1985 m. Respublikinės dainų šventės organizacinio komiteto posėdis, kur aptarti uždaviniai dėl Respublikinės saviveiklinio meno apžiūros ir 1985 m. Respublikinės dainų šventės.

Apžiūros ir pasirengimo Dainų šventei periodu numatoma darbo kolektyvuose, mokymo bei kultūros įstaigose surengti meno savi-

veiklos kolektyvų kūrybines ataskaitas, konkursus, politinės ir patriotinės dainos, mėgėjiškų kino filmų festivalius, fotoparodas bei kitus renginius.

Sveikinu su žiemos šventėmis ir Naujaisiais Metais

Visus gimines, draugus-drauges ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje.

Linkiu visiems sveikatos ir daug laimės.

ANTANINA BUTKIS,
La Grange Park, Ill.

SVEIKINAME

Su Naujaisiais Metais visus Klubo narius, rėmėjus, draugus, kurių pastangomis Klubas gyvuoja.

Linkime geros sveikatos, laimės, sėkmės. Lai 1983-ji metai neša tautų draugystę ir pasaulinę taiką.

VALDYBA ir NARIAI
LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
St. Petersburg, Fla.

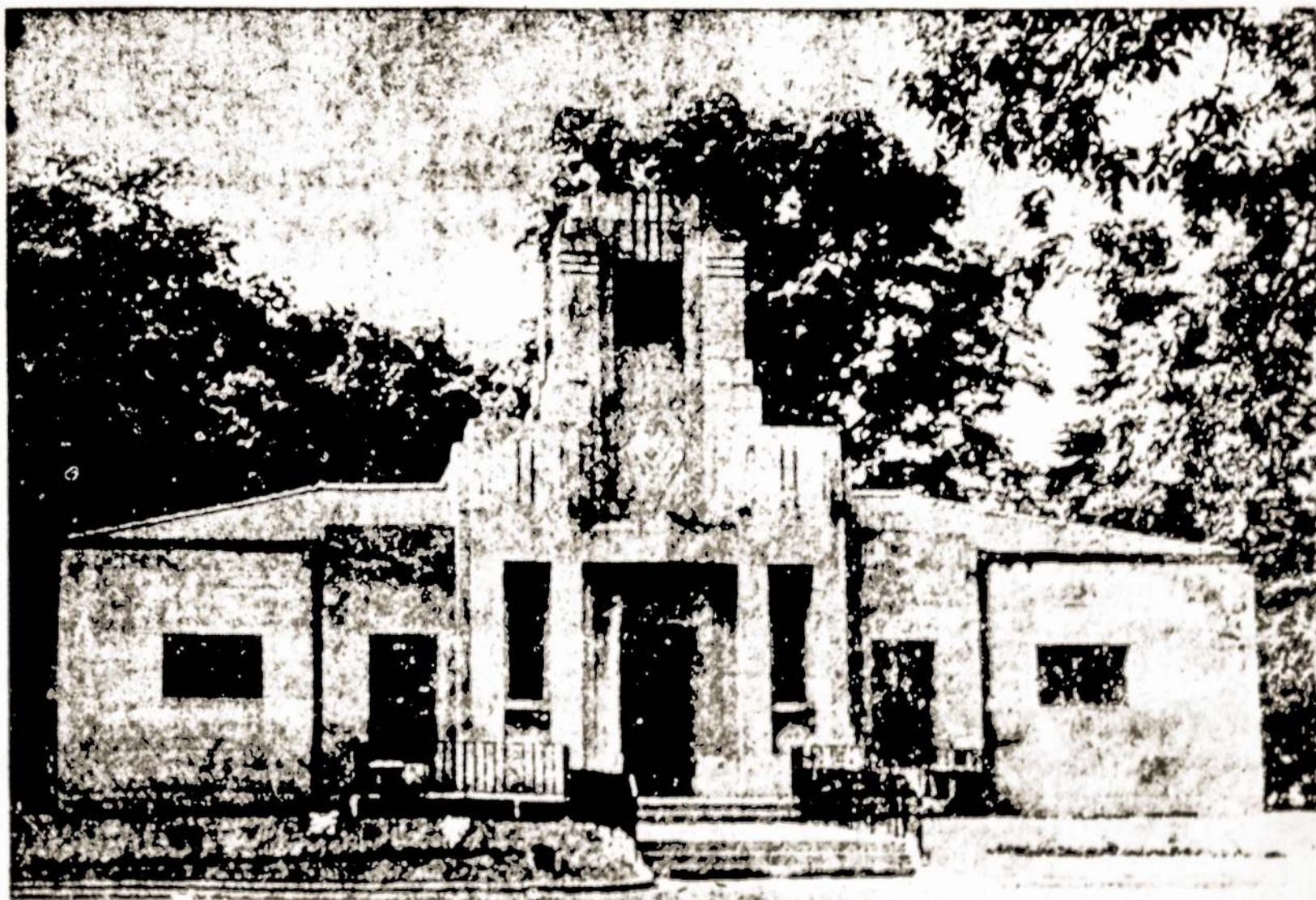
ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

Sveikiname visus savo gimines, draugus ir pažįstamus čia Amerikoje ir Lietuvoje. Būkite sveiki!

LINKIME LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

FRANK ir JESSIE VESELEY
DENISE ir MITCH KOZEL

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!

Lietuvių Tautinių Kapinių Vadovybė

Prašome aplankyti mūsų kapines, pamatyti puikius paminklus ir pasirinkti vietą savam sklypui. Kapinių pareigūnai suteiks Jums pageidaujama informaciją. Skambinkite: GLOBE 8-0638.
Lithuanian National Cemetery, 8201 South Kean Ave., Justice, Ill. 60458

CICERO ŽINIOS

Doris E. Zematis, kuri per 75 metus gyveno Ciceroje, mirė Gillespie mieste. Palaidota Kazimierinėse kapinėse. Liko liūdesyje dukė Dorothy.

Evelyn ir William Sharpe, ilgamečiai Ciceros gyventojai, atžymėjo šeimos židinio 50 metų jubiliejų. Jų dukraitė Shari su vyru Henry Foster surengė šaunų pobūvį savo namuose Niles, Mich. Sukvietė apie 50 giminių ir draugų, kurie juos pasveikino to gražaus jubiliejaus proga.

Arthur Sakalauskas lapkričio 25 d. vakare stovėjo su keliais draugais prie savo namo, 1216 S. 49 Ave. Staiga privažiavusi automašina sustojo prie jų ir iš jos išsoko 5 padaužos, du nešini "baseball bats", vienas "golf club", vienas turėjo ginklą, penktasis žiūrėjo į savo draugus, ką jie daro. Ginkluotasis kartą iššovė į orą, o antrą kartą pašovė Sakalauskui į koją, kuris buvo nuvežtas į Loretto ligoninę ir po aptvarkymo žaizdos paleistas.

Pribuvusi policija iš jų 4 areštavo, bet vienas paspruko ir slapstėsi. Pašaukta policija iš Čikagos, kuri atvyko su šunimis ir netrukus sučiupo ir penktąjį. Sako, kad šuo jam įkando, tai buvo nuvežtas į Mac Neal ligoninę ir sudėti keli duosniai įkandimo vietoje.

Kadangi tie padaužos buvo nepilnamečiai, tai neskelbiama jų pavardės, bet atiduoti tam tikrai įstaigai.

Sukeista pavardė. Lapkričio 10 d. "V" laidoje parašyta, kad Tumosa Jurgis nuvežtas į ligoninę, o turėjo būti: Jurgis Undress, 86 m. a., 1508 S. 49 Ave., buvo susirgęs. Bet dabar jau grįžo į namus ir pamažu sveiksta. Jis turi širdies ligą ir jam reikia labai dabotis. Be to, jo ranka suparalizuota. Linkėtina jam greit pasveikėti.

Bernice Aleksūnas, 1523 So. 49 Ave., buvo nuvežta į Loretto ligoninę, kurioje ji dirba slaugė. Pagulėjus ligoninėje ir sumažėjus kraujo spaudimui, grįžo į namus ir atgavusi pilną sveikatą, vėl pradėjo dirbti.

Pranas Balčiūnas pardavė namus 2810 S. 48 Ct. Naujas namo savininkas Orville J. Sandoval patentintas pirkiniumi.

Violet Kudzma, 66 m. a., rasta mirusi savame bute. Palaidota Lietuvių Tautinėse kapinėse. Velionė Ciceroje išgyveno 30 metų. Iš profesijos buvo slaugė. Laike antrojo pasaulinio karo tarnavo kariuomenėje, ėjo registruotos slaugės pareigas. Liūdi sesuo.

John Feiza

BEVEIK DEŠIMT METŲ BE JAMES KANCERIO

Dešimt metų. Tarsi visiškai neseniai iš P. Ridiko šermininės lydėjimo į Mt. Hope kapinių krematoriumą plačiai visiems žinomo James Kancerio palaikus. Sugrįžę Mildos salėje pietavome, liūdėjome jo.

James Kanceris daugeliui mums čikagiečiams buvo nepavarduojamas asmeninis draugas, nuoseklus pažangietis, mūsų saviveiklos, spaudos bei tarptautinio pažangaus judėjimo uolus rėmėjas. Beveik kiekviename piknike, parengime jį matydavome visuomet gerame ūpe, juokaujantį, šnekų su žmonėmis, pavyzdinę.

Velionis J. Kanceris į šią šalį imigravo Didžiosios depresijos išvakarėse. Nelengva buvo jaunam vaikiniui gyvenimo pradžia Amerikoje, o ypač čia Čikagoje, kai mieste buvo pilna bedarbių, kai prie biedniams žmonėms sriuboms virtuvių stovėjo ilgiausios eilės alkanų žmonių, kai patiltės buvo užimtos benamiais. Tačiau dėka jaunuolio ryžtui, J. Kanceriui pavyko išsimušti iš nedarbo sukkelto chaoso. Kad ir pusalkanis vakarais baigė suaugusiems technikumą, įsigijo aukštos kvalifikacijos šaltkalvio specialybę. Šia specialybe ir vertėsi, nors ir nepasiturinčiai, bet sočiai, iki išėjo į pensiją.

J. Kanceris ne tik buvo apsiskaitęs žmogus ir uoliai sekė periodinę spaudą, buvo ir didelis keliautojas. Iki persikėlė gyventi į Floridą, jis išvažinėjo visą Ameriką — nuo Atlanto iki Pacifiko, nuo Kanados iki Meksikos. Kai tik prasidėdavo Čikagoje šienligės sezonas, jis sėdavo į automobilį ir išvažiuodavo mėnesiui ir daugiau. Pabėgęs nuo šienligės, jis nežioplindavo ir neleidavo laiko veltui. Kokiame jis didesniame mieste sustodavo dienai ar kitai, vaikštinėdavo po muziejus, aplankydavo paminklus ir įžymesnes miesto vietas, rinkdavo duomenis apie miestą.

Velionis Kanceris ilgus metus gyveno viengungiu. 1958 metais, intimiškiau susipažinęs su aktyvia pažangiete našle Millie Jodkiene, susituokė. Abu sudėję santaupas nusipirko gražią rezidenciją ir gal-

IŠTRAUKOS IŠ SENOSIOS TĖVYNĖS ĮDOMAUS LAIŠKO

Jau keletas metų, kaip pranešiu savo jaunų dienų draugei Marytei Vyšniauskaitei-Vadopalienei laikraštį "Vilnis". Ji gyvena Biržuose, bet kaip ji pati rašo, yra dažna viešnia gimtajame Užušilių kaime, kur gyvena jos dvi sesutės ir brolis Petras. Ji pusėtinai susipažinusi su mūsų gyvenimu iš laikraščio "Vilnis". Ji skundžiasi, kad pastaruoju laiku suvėluotai gauna laikraštį, bet džiaugiasi sulaukusi ir pirmiausiai skaitanti "Kasdien", o paskui ieškanti Čikagos žinių.

Pastebėjusi spaudoje apie mano Miko ligą, klausė manęs apie mo-

vojo gyventi Čikagoje. Bet neišėjo taip, kaip manė. Jame Kancerį ištiko širdies priepuolis. Atsigavęs jam iš ligos, sutarė abu persikelti į Floridą, kur jis visiškai gerai pradėjo jaustis.

Jeigu Čikagoje Jame Kanceris, kaip ir daugelis žymesnių pažangiečių, nesiveržė į "viršūnes", Floridoje, Miami pažangių lietuvių klube ir LLD kuopos veikloje J. Kanceris išryškėjo kaip sumanus ir aktyvus visuomenininkas, aktyvus "Vilnies" vartininkas, korespondentas. Abu su žmona Millie tapo nepavarduojamais darbuotojais.

J. Kanceris buvo jurbarkietis, šaunus lietuvis. Tarybų Lietuvoj kiekvienas darbo žmonių laimėjimas jam sukeldavo didžiausį džiaugsmą. Ir džiaugdams jis sakydavo: "Jeigu Lietuvos liaudis nebūtų pasirinkusi socialistinio kelio, taip sparčiai nedegtų ten fabriku kaminai, neaugtų miestai, kol ūkiuose negausėtų traktorių, kombainų..."

1972 metais James Kanceris su žmona Millie buvo nuvykę į Lietuvą paviešėti Tėviškės draugijos kvietimu. Tarybų Lietuvoje jis ir Millie tenykštiesiems draugams padarė įspūdį kaip pilnai išsivystę pažangiečiai. "Vilnies" kolektyvas jais didžiavosi, plačiai apie juos buvo rašoma tarybinėje lietuvių spaudoje.

Gyvenimas dirba savo. 1974 metų gruodžio 22 dieną James Kancerį ištiko antras, bet jau sunkus, širdies priepuolis, nebeatlaikė ir nustojo plakusi širdis. Jo pageidavimu, velionio našlė Millie mirusio kūną atvežė į Čikagą. Graborius Ridikas pašarvojo savo koplyčioje ir gruodžio 28 d., kaip daugelis atsimentame, palydėjome į Mt. Hope kapinių krematoriumą. Vėliau J. Kancerio palaikų pelenus našlė Millie perkėlė į Lietuvių Tautinių kapinių pelenus spintą.

Mirė jis sulaukęs 74 metų. Dideliam nuliūdime paliko savo gyvenimo draugę Millie, posūnius Vytautą ir Stanley Jodkus bei jų šeimą. Nemažesniame nuliūdime paliko savo bičiulius, draugus.

"Vilnis" neteko aktyvaus vartininko, plunksna pagelbininko-korespondento Floridoje. **Draugas**

kestį už gydymą. Parašiau ir pasiūlyčiau, kad turėjome net iš dviejų skirtingų bendrovių apdraudą, tai tas padėjo šiek tiek sumažinti išlaidas.

Sveikatos klausime ji rašo: "Pas mus visai kitaip yra. Mes galime džiaugtis ir naudotis nemokamu gydymu. Jei ne tarybinė santvarka, mūsų buvęs ūkis irgi būtų buvęs išvartytas, kiek mūsų šeimos nariams reikėjo visokios medicinos pagalbos, operacijų. Kad ir šią vasarą, sesuo Matilda nelaimingai išsidūrė akį, kurią teko pašalinti Panevėžio ligoninėje, akių skyriuje. Dabar ji turi protesą — stiklinę akį. Labai pergyveno dėl šios operacijos. Dabar jau susitaikė su likimu. Ir ši liga ir operacija nieko nekainavo, apart padėkos gydytojams ir medicinos personalui.

Rašai, kad slaugymo namai brangiai ima už paguldymą žmogaus į juos. Ar tai ne senelių namai, kaip pas mus vadina? Pas mus kitaip yra, moka tiek, kiek gauna pensijos, o jei jos neturi — valdžia rūpinasi. Pas mus seniems žmonėms senatvė nebaisi — jie ne vieniši ir neužmiršti.

Julija, jei atvažiuotum, nepažintum savo gimtojo Užušilių kaimo. Jo pagrindinė gatvė asfaltuota, namai statomi mūriniai, kiti net dviejų aukštų. Prie esamos santvarkos mūsų žmonės aprūpinti medicina ir senatvės priežiūra. Tad galiu pasakyti, kad dar norėtusi ilgiau pagyventi ir pamatyti, kaip gyvens mūsų jaunas atžalynas. Kas mus jaudina, bent mane, tai artėjanti senatvė, o už vis labiausiai, tai branduolinio karo grėsmė. Nenoroms skverbiasi mintis, kaip gali atsirasti žmonių, kurie trokšta sunaikinti visa tai, kas atsiekta per tūkstančius metų, be to, sunaikinti visą žmonių. Nelaimingos tos motinos, kurios pagimdė karo klančius, o ypatingai taip gražiai klestančią dabartinę mūsų santvarką."

Toliau ji rašo, kad ši vasara buvusi šilta ir per mažai lietaus iškrito, bet derlius buvęs geras. Ypatingai buvęs ilgas ir sausas ruduo, tai visą derlių gražiai nuėmė.

Nemanau, kad reikia daugiau pasakyti apie Lietuvos žmonių dabartinį gyvenimą, kas pasakyta mielos Marytės. **Užušilių Julija**

LAUKUPĖ ATGIMSTA

Keletą metų vakarinėje Rokiškio pusėje vyko statybos. Bandomosios eksperimentinės žemės ūkio mašinų gamyklos užsakymu buvo statomi nutekamojo vandens valymo įrenginiai.

Šių metų pradžioje jie pradėti eksploatuoti. Dabar jau ganėtinai švarus vanduo patenka Laukupėn, ir upelis atsigauna. Laukupėje gyvena bebrai, matyt, netrukus vėl bus gausu žuvies.

Sveikiname visus mūsų gimines, draugus, drauges Lietuvoje, Amerikoje ir Kanadoje, visus taikos šalininkus, linkėdami linksmu

Žiemos Švenčių ir laimingų Naujųjų Metų

Teišnyksta visos bėdos,
Lai pražūna karai, skurdas, baimė
Ir ateina visiems linksma laimė

FR. ir S. NAKAS
Detroit, Mich.

Vilnis, 1983 gruodžio 22

Žiemos švenčių proga

Sveikinu visus savo gimines, asmeninius ir idėjos draugus Tarybų Lietuvoje ir Amerikoje.

Visiems linkiu geros sveikatos ir daug saulėtų dienų 1983 metais.

ALICE PAULIUKAS
2506 W. 45th St.
Chicago, Ill. 60632

TARP MŪSU

— Apgailestauju, kad nežinojau, jog Mary Mihasonok išbuvo beveik mėnesį laiko Swedish Covenant ligoninėje. Iš ligoninės ją namo parvežė Estelle Bogden ir Tony Litvinas. Jai suraminimo laiškutį galite siųsti šiuo adresu: Mrs. Mary Mihasonok, 2128 N. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60647.

— Ilgametis laikraščio skaitytojas Peter Sakalauskas iš senelių namų mėnesiui laiko perkeltas į Mt. Sinai ligoninę. Tačiau, kai skaitysite šią žinią, labai galimas daiktas, jis bus vėl atvežtas atgal į senelių namus. Nuolatinė lankytoja yra jo dukterėčia. Sakalauskui galima rašyti šiuo adresu: Mr. P. Sakalauskas, Diplomat Nursing Home, 9125 S. Pulaski Rd., Evergreen Park, Ill. 60642.

— Bill Čižauskas prieš kurį laiką buvo sunkiai susirgęs, daug kas manė ar bepasveiks. Ligoninėje pradėjus taisyti sveikatai buvo perkeltas į Diplomat Home senelių namus. Tony Litvinas praneša, kad Bill Čižauskas baigia sutvirtėti ir jau ieško išsinuomoti buto ar kur prie žmonių prisiglausti. Jo nuolatinis lankytojas yra Tony Litvinas ir Jonas Pateckas.

— Antoleta ir Frank Vaitkai džiaugiasi sulaukę viešnios iš Lietuvos. Mano linkėjimai, kad viešnia Čikagoje pabuvotų per didžiųjų metų šventes, daugeliui mums sukeliančias džiaugsmo. Žinoma, tik ne bedarbiams, kuriems išsibaigusios nedarbo kompensacijos.

— Savo laiku dirbusi "Vilnies" raštinėje Anne Sweyrush atsiuntė laišką ir prašo, kad nebesiuntinėtų mėn laikraščio dėl Elizabeth Barškietis, nes susilpnėjus jos akims nebemato skaityti. Anne Sweyrush dabar gyvena Mountain Home, Ark.

— Buvo staigmena gauti gyvenančios Grand Rapids, Mich., Joseph Senkus laiškas, kuriame rašo, kad jau esąs 93 metų, bet dar lengvai gali skaityti, jo dailiraštis irgi gražus. Senkus atsinaujino prenumeratą ir atsiuntė laikraščio fondui aukų.

— Iš Kenosha, Wis., "Vilnies" vartininkė Alvina Strich atsiuntė atnaujinti keturias prenumeratas ir \$20 aukų. Laiške rašo, Brookside Care Center senelių namuose lapkričio 19 d. pasimirė ilgametis "Vilnies" skaitytojas Zenon Puikis. Kadangi laikraštyje ribota vieta, viso laiško nededu.

— Uršulės Juodaitienės duktė Olga Martin atsiuntė laišką, kuriame rašo, kad jos motina randasi pas ją. Tarp kitko pažymi, kad sveiksta ir po kokių keturių savaičių pridėta sužiestos kojos plastikinė oda pilnai prigis. Prašo, kad Juodaitienei laikraštį siuntinėtų mēm senu adresu. Be to, kad idėtumēm į laikraštį 35 metinių Juodaičio mirties paminėjimą.

— Galimas daiktas, ir daugiau bus sveikinimų su šventėmis per laikraštį. Skubikite siųsti, kad visi tilptų sekančioje laidoje. Kad visi tilptų, angliško skyriaus nebus, labai gaila.

— Ateinančią vasarą vėl bus organizuojamos turistinės grupės į Lietuvą. Viena grupė iš Čikagos išvyks birželio 17, antra — rugpjūčio 19. Paskubėkite užsiregistruoti.

Nellie

Vilnis, 1983 gruodžio 22

PRISIMINUS JONĄ PETERS

Gruodžio 29 dieną bus keturi metai, kaip nelemtoji mirtis atskyrė nuo mylimos šeimos ir kilnios idėjos draugų veiklų ir sąmoningą pažangų lietuvių Joną Peters-Petrutį, vos sulaukusį 65 m. a. Liūdime, kai miršta senyvo amžiaus žmogus, bet kur kas liūdniau ir skaudžiau, kai mirtis išplėšia pačiame gyvenimo gražume ir dar taip veiklų ir ne tik šeimai, bet visuomeniškame gyvenime reikalingą žmogų.

Velionis buvo gimęs 1914 m. sausio 12 d., Pittsburgh, Pa. 1925 m. su tėveliais persikėlė gyventi į Čikagą ir čia išgyveno iki mirties. Velionis Čikagoje lankė aukštesniąją mokyklą, taipgi lankė Ateities Vaikų Žiedo draugijelę ir to dėka išmoko ne tik gražiai lietuviškai kalbėti, net ir rašyti. Jo tėveliai buvo pažangios minties, tad stengėsi, kad jų vienturtis sūnus nenuoltų nuo pažangaus judėjimo. Jis nenutolo, pavyzdinčiai veikė LDS tarpe ir šiaip visur dalyvavo.

1936 m. liepos 22 d. sukūrė šeimos židinį su baigusia muzikos konservatoriją ir žinoma chorų vadove Onute Šimkiute, taipgi pažangių tėvų dukra. Išauklėjo ir išmokslino dukrą Jo Anna, kuri jau sukūrė šeima ir auklėja gražų atžalyną.

Negalima praleisti nepasakius, kad likimas šiai šeimai buvo tikrai žiaurus. Kai viskuom buvo apsirūpinę ir tikėjosi keliolika metų gražiai pagyventi, pasidairyti po platų pasaulį ir pasidžiaugti dukros laime, nuskynė Jo gyvybės žieda dar pačiame žydėjime, palikdamas dideliame sielvarte mylimą žmoną, dukrą ir jos šeimą. Taipgi, dar daug užsibrėžtų darbų pažangos judėjimo labui.

Gaila ir labai gaila jauno žmogaus, kurį taip anksti išskyrė iš gyvųjų tarpo. **Vyšnutė**

MIRĘ LDS NARIAI

Nuo 1983 m. rugsėjo 26 d. iki spalio 25 dienos mirė šie LDS nariai:

Peter L. Wilk, 32 m. a., pavienis LDS narys, Woodhaven, N. Y.

Andrew Andrews, 86 m. a., LDS 53 kp. narys, Chicago, Ill.

Casper J. Kvetkas, 92 m. a., 62 kp. narys, Boston, Mass.

Jennie Stanys, 83 m. a., 48 kp. narė, Baltimore, Md.

Skaitlingas buvo Ex Mainierių klubo susirinkimas

Lapkričio 19 d. įvyko Ex Mainierių Draugiško klubo narių susirinkimas. Prieš susirinkimą turėta draugiškas pasivaišinimas. Vaišes paruošė H. Pajūnienė, Frances Jordan ir kitos narės. Po pasivaišinimo buvo dovanų pasikeitimas, kas davė Klubui nemažai pajamų.

Pirm. Jonas Copin atidarė susirinkimą 1:30 val. po pietų. Pirmiausiai paprašė narių atsistoti ir tylos minute pagerbti mirusių narių: Onos Liutkauskienės ir Andriejaus Andraičio-Andrews atminimą.

Perskaitytas protokolas ir priimtas. Finansų sekretorė-įždininkė F. Jordan davė platų raportą, pažymėdama, kad visi Klubo nariai yra pasimokėję šių metų duokles, išskyrus vieną. Priminė, kad turime šiuos ligonius: U. Juodaitienę, B. Kubilių, M. Gabriėnę, E. Drobiėnę. Palinkėta jiems greitai pasveikti. Taipgi ji skaitė O. Beržanskienės laišką, kuriame ji apgailestavo, kad nespėjusi pranešti apie jos motinos Onos Liutkauskienės mirtį. Ji prašo jos motinai skirtą už gėlę dovaną \$20 palikti Klubui kaip dovaną. Sekretorės raportas priimtas.

Nutarta ateityje, vietoje pirkti mirus nariui gėlę už \$20, pirkt už \$25.

Nutarta pasveikinti narius žiemos švenčių proga per laikraštį "Vilnis", apmokant \$10.

Išrinkta knygų patikrinimo komisija iš šių narių: A. Litvino, A. Gurskio ir E. Jordan.

1984 valdybon išrinkta pirm. J. Copin, sekr. J. Marazienė, finansų sekretorė ir įždininke Frances Jordan.

Įteikė Klubui dovanų: J. ir K. Sisevičiai \$3, V. Samuolienė \$2, M. Pliauskienė \$2, A. Copin \$1. Viso tą dieną turėta pajamų \$60.50.

Susirinkimą uždarė 2:30 pirm. J. Copin.

Sekantis susirinkimas bus 1984 m. balandžio 21 d., 1 val. po pietų, taipgi birželio 16 d., rugsėjo 15 d. ir lapkričio 17 d. Prašau narių nepamiršti ir atsilankyti bei pasimokėti duokles.

Sekr. J. M-nė

— Jau trijuose Amerikos didžiuose miestuose, — Los Angeles, Philadelphiaje ir Čikagoje, — merais yra juodaodžiai-negrai.

— Amerikiečių pažangaus laikraščio "Daily World" vartininkai pasiryžo gauti apie 100,000 naujų skaitytojų.

— Įžymiam plunksnos darbuotojui komunistui Art Shields sukako 95 metai amžiaus. Per ilgus metus jis buvo asmeninis Antano Bimbos draugas, daug pažinojo ir kitų pažangių lietuvių.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS PRIEŠ 4 METUS MIRUSIO

John Peters

1979 metais gruodžio 29 dieną negailestinga mirtis užgriso šviesaus gyvenimo John Peters-Petručio gyvybės liepsnelę paliekant neribotame širdies skausme ir liūdesyje mylimą žmoną, dukrą, žentą ir anūkus.

Liūdnai praslinko tie 4 metai, o laikas nei kiek nesumažino padarytų širdyse žaizdų. Nesurandame žodžių atpasakoti tų širdį veriančių skausmų ir tyros meilės Jo kilniam atminimui.

Kiekvieną dieną ir valandą mūsų mylimojo kilnus atminimas yra gyvas mūsų mintyse ir širdyse, o Jo ištikimybė šeimai ir nepakeičiama meilė artimiesiems ir visai žmonijai dar daugiau užtarnavo ne tik šeimos meilės, bet ir pagarbos visų jį pažinusių. Iki mūsų širdys plaks, Jo kilnus atminimas bus gyvas!

Liūdinti žmona **ANNA PETERS**
duktė **JOANNA CHICKO**
žentas **FRANK**
anūakai: **FRANK, BRETT, TODD, AMY**

LIŪDNOS MIRTIES METINĖS

[SUN CITY, ARIZONA]

Bruno Gates [Gudaitis]

Gruodžio 28 d. sukako 2 metai, kai negailestinga mirtis iš gyvųjų tarpo išplėšė mano mylimą sūnų, Tommy tėvą, Estelle vyrą. Velionis buvo pačiame gyvenimo gražume, vos sulaukęs 66 m. a. Baigęs aukštąjį mokslą ir daug prisidėjo prie švietimo priangačios kartos. Buvo gabus mokytojas visų gerbiamas ir mylimas. Jo gaili, kas tik jį pažino, aukštai vertino jo darbus.

Niekas nesupras, kokį skausmą pergyvenau, netekusi sūnaus, kai tikėjaisi sulaukusi gilios senatvės turėsiu kas mane atjaus, pries savo jaunos krūtinės priglaus ir paguos. Bet per ankstyva mirtis išplėšė jį, palikdama mano širdyje neužgydomą žaizdą. Kur einu, vis mintyse matau mylimą sūnų... Nežinau, kaip ir kur susiraminti. Žinodama, kad jis buvo pažangios minties ir mėgo pažangią spaudą, tai trokštu, kad toji spauda ilgai gyvuotų. Ir širdį tarsi aštriais kalavijais varstomą raminu. Jo kilniam atminimui įteikiu laikraščiu "Vilnis" šimtą dolerių.

Jo atminimas pasiliks gyvas mano širdyje iki jį plaks.

Liūdinti motina **JOSEPHINE SISEVIČIENĖ**
patėvis **KAZIMIERAS SISEVIČIUS**
sūnus **TOMMY GATES**
žmona **ESTELLE GATES**

KAIP EINA "VILNIES" VAJUS

[nuo lapkričio 25 iki gruodžio 1 d.]

Kaip matome suvestinėje, vajuje dirba devyni vadininkai. Palyginus su praeitą kartą paskelbtais jų darbo laimėjimais, šioje suvestinėje paskelbti yra džiuginantys. Ypač gerai pasidarbuota sanpetersburgietės J. Andriulienės. Detroitietė St. Masytės taip pat, net pralenkė čikagietę J. Marazienę. Naujų skaitytojų irgi gauta. Gavo: Masytė du, Andriulienė ir Marazienė po vieną.

Vajininkai išsirikiavo taip:

ST. MASYTĖ—Detroit, Mich.	1440 points
JULIA MARAZAS—ALMK Drg., Chicago	1180 points
JULIA ANDRULIS—St. Petersburg, Fla.	700 points
JULIA URMON—Chicago	680 points
ALVINA STRICH—Kenosha, Wis.	320 points
VIOLET TRASK—San Francisco-Oakland, Cal.	260 points
MARY STRAUSS—Bridgeport, Ct.	80 points
ADELE SUSNIS—Chesterland, Ohio	80 points
ELIZABETH REPSHIS—Dorchester, Mass.	40 points
OFFICE	1460 points

MIRĘ LIETUVIAI

Lapkričio 7 d. mirė Valerija Saunas-Toleikytė, sulaukusi 87 metų, gimusi Lietuvoje.

Lapkričio 7 d. mirė Uršula Sucila-Rimkutė, sulaukusi 85 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Lapkričio 8 d. mirė Leokadija Alutis-Butkutė, sulaukusi senatvės, gimusi Lietuvoje, Žemaičių Kalvarijoje.

Lapkričio 14 d. mirė Antanas Sulaitis, sulaukęs 89 metų, gimęs Lietuvoje, Kybartuose. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Lapkričio 18 d. mirė Mateušas Kaupas, sulaukęs 97 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 79 metus.

Lapkričio 20 d. mirė Kazimiera Petrulis-Zabavičiūtė, sulaukusi 79 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 53 metus.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

MANO MYLIMO VYRO

Vincas Andriulis

Vienuolikos mirties metinių.

Jis mirė 1972 m. gruodžio 10 d.

Praėjai sunkų vargingą gyvenimo Kelią, norėdamas surasti laimę Broliams pavergtiems, Atidavei liaudžiai viską ką Galėjai, Pats pilka kapo dulke likai.

(Eilės Onos Morkūnienės iš Stakliškių Lietuvos)

Liūdinti
Žmona JULIJA ir dukros

BERWYN, ILLINOIS

MIRUS

Anna Jokuska

Reiškiam gilią užuojautą jos vyrui Edwardui, brolienei Annai ir jos vyrui S. J. Jokubkai bei kitiems giminėms, bičiuliams, draugams.

TEOFIL MASIENĖ IR STEFANIJA
St. Clair Shores, Michigan

BERWYN, ILL.

MIRUS

Anna Jokuška

Reiškiam gilią užuojautą jos vyrui Edwardui, seserims Shirley Santori, Doris Nasari, broliui Frank Mahalek ir jų šeimoms, taipgi brolienei Annai ir jos vyrui S. J. Jokubkai, bei kitiems giminėms, bičiuliams, draugams.

Antanas Litvinas
V. Bogden
Wanda Gaidam
Peter Gaidam
Valeria Urbikas
Tony Urbikas
E. ir F. Jordan
Marcella Wassel
Mary Montvilas
Ann Krisiken
V. Samuolis
T. ir K. Žebraitis

Sisevičiai prisiminė mirusį sūnų — parėmė pažangią spaudą

Lapkričio 29 d. Kazimieras Sisevičius užėjo į "Vilnies" raštinę ir mažai kalbėjęs pasakė, kad atėjęs svarbiu reikalu, tai yra pasimokėti už laikraščius. Be to, jis priminė, kad gruodžio 28 d., sukanka du metai, kaip mirė jo žmonos sūnus Bruno Gates-Gudaitis, sulaukęs 66 m. a. Velionis buvo iš profesijos mokytojas ir aukštai vertino darbo žmonių kovas už šviesesnę rytojų. Apgailestaudami mudu su žmona Josephine tą skaudų įvykį ir žinodami, kad jis rūpinosi darbo žmonių reikalais ir rėmė pažangią spaudą, tą skaudų prisiminimą atžymime įteikdami laikraščiui "Laisvei" \$50 paramos ir dar pasimokame už prenumeratą. Taipgi pasimokame už prenumeratą "Daily World" laikraščio ir įteikiame \$50 paramos. Viso jie įteikė spaudos paramai \$100.

Sis K. ir J. Sisevičių elgesys yra tikras įrodymas, kad jie supranta pažangios spaudos reikšmę ir liūdesio valandose, vietoje lieti ašaras, stambiai paremia spaudą. Jie irgi tai padarė minėdami mirusio sūnau Weslie mirties metines spalio 11 d.

Aukšta pagarba mieliems J. ir K. Sisevičiams. Vilnietė

Apkalbėti "Vilnies" reikalai

Lapkričio 25 d. įvyko "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos posėdis, kuriame dalyvavo redaktoriai ir administracijos nariai.

Posėdį atidarė direktijos sekr. J. Marazienė. Tvarkos vedėja išrinkta P. Malinauskienė. Perskaitytas protokolas iš praeito posėdžio ir priimtas.

Išsamų finansinį raportą davė J. Urbikas. Jis ragino daugiau padirbėti sukėlimui \$20,000 fondo, nes sunku laikraščiui verstis.

Raštinės vedėja Nellie DeShaaf raportavo, kad atliekanti visus jai skirtus darbus, būtent, paruošusi vajininkams sąrašus, sutvarkiusi vajininkų darbo pasekmių sąrašą, išsiuntinėjusi paraginimus atsiliku-

A. Babarskienė išvyko į Argentina

Daugeliui čikagiečiams žinoma, buvusi laisvietė, neseniai atsikėlus gyventi į Kalamazoo, Mich., Anna Babarskienė gruodžio 16 dieną su savo dukra Irena išvyko pasisvečiuoti į Argentina.

Kaip žinia, A. Babarskienė Argentinoje yra gyvenusi ilgus metus, ten gimė ir jos duktė Irena. Į šią šalį atvyko 1949 metais Niujorkan. Juodvi Argentinoje turi ne tik giminių, o ir daug draugų bei pažįstamų. Tikisi su visais pasimatyti, atnaujinti bičiulystę. X.

Ruoškimės aplankyti Lietuvą

Tenka pranešti, kad ateinančią vasarą bus organizuojamos net dvi "Vilnies" skaitytojų turistinės grupės į Lietuvą. Beveik jau susitarta su kelionių agentūra American Travel Service Bureau (Raskaus) ir dėl viešbučių Vilniuje. Pirmą grupę numatoma išvyks birželio 17 d. ir grįš liepos 5 d., antra išvyks rugpjūčio 19 ir grįš rugsėjo 4 dieną. Abi grupės Lietuvoje viešės

po dešimt dienų. Iš Čikagos vyks per Niujorką. Kiek kaštuos kelionė į abi puses, viešbutis bei maistas ir išlaidos, susijusios su ekskursijomis Lietuvoje, dar nėra susitarta.

Tenka pastebėti, kad grupėse turistų skaičius bus ribotas. Galvojantys vykti paskubėkite užsiregistruoti, kad netektų nusivilti, jog nebėra vietų. Adm.

siems skaitytojams ir dabar tvarkanti sveikinius žiemos švenčių proga. Jos raportas priimtas. Redakcijos raportą davė S. J. Jokubka, kad redakcijoje viskas sklandžiai eina. Jo raportas priimtas.

Kadangi prieš žiemos šventes, ypač prieš Naujus Metus bus daug įvairių darbų, tai nutarta kitą posėdį laikyti jau po Naujų metų, tai yra sausio 27 d., 1 val. po pietų. Prašau visus direktijos narius pasižymėti ir nepamiršti atsilankyti. Sekr. J. M-nė

Liūdnas mirties prisiminimas - ADOMAS STAŠKUS

(Mirė 1969 metų gruodžio 23 dieną)

Liūdnai ir širdį veriančiai praslinko 14 metai nuo tos skaudžios dienos, kuomet sustojo plakusi mūsų mylimo vyro, tėvo, uošvio ir senelio Adomo Staškaus širdis.

Nors laikas bėga, bet palikta širdyje žaizda nei kiek nesumažėjo. Mes žinom, kad jokios ašaros bei dejonės iš šalto kapo mums Jo negražins, bet atėjus tai dienai, kuomet prieš 14 metai jis užmigo amžinu miegu, norisi garsiau sudejuoti ir priminti draugams apie jo pasišalinimą.

Gerbsime jo šviesų atminimą iki mūsų krūtinėse širdys plaks.

Lai Jam būna amžina ramybė.

Liūdinti žmona: ANTANINA STASKIENĖ,
dukros — FRANCES LAURENCE
ir ELEANOR CLARAS